PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Weekly Newspaper in Canada, Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Sąvaitraštis

Visų šalių Darbininkai, Vienykitės! Jūs Nieko Nepralaimėsit, Tik Retežius, O Išlaimėsit Visą Pasaulį!

P. Gasiūnas

Nr. 177 KEKVIRTADIENIS, BIRŽELIO (JUNE) 17, 1937, TORONTO, ONTARIO METAI VI

SSRS LAKUNAI SEKMINGAI ATSKRIDO AMERIKON

Nedaskrido Iki Galo Del Blogo Oro

LAKŪNAI MANO, KAD BUS GALIMAS SUSISIEKIMAS TARP SSRS IR SAV

VANCOUVER, WASHINGTON, Birželio 20.—Trys Sovietų Sąjungos lakūnai, **V. P. Čkalov, G. P. Baldukov ir A. V. Beljakov,** pasekmingai atskrido iš Maskvos per šiaurinį ašigalį į Vancouver, Washington, padarydami 5,300 mylių kelionę. Jų tikslas buvo skristi net iki Oaklando, bet esant ūkanotam orui, jie neskrido iki Oaklando, kad kartais neprisieitų nusileisti kur nepageidaujamoj vietoj. Tokiu būdu, jie iki užsibrėžto tikslo nedaskrisdo apie 600 mylių.

Kadangi skridimas turėjo tikslą ištirti kelionę per šiaurės ašigalį, tai skaitoma, kad tikslas pilnai pasiektas.

Per radio lakūnai pranešė, kad jų manymu susisiekimas tarp Sovietų Sąjungos ir Suvienytų Valstijų per ašigalį bus galimas visai trumpoj ateityj.

Tokį drąsų lakūnų žygį sveikino Suvienytų Valstijų prezidentas Rooseveltas, Suvienytų Valstijų sekretorius Hull, Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos sekretorius draugas Stalinas, Sovietų Sąjungos premjeras Molotovas ir kiti Sovietų valdžios oficialai.

Lakūnai Maskvą paliko pereitą ketvirtadienį. Jie skrido tiesiai per šiaurinį ašigalį (polių). Sovietų mokslininkai, kurie turi įsisteigę stotį ant šiaurinio ašigalio, girdėjo lakūnus skrendant pro juos. Paskui jie perskrido į kitą žemės šoną ir skrido linkui Suvienytų Valstijų. Šis kelias yra trumpiausias. Skrendant per Ramųjį vandenyną (Pacific), kelionė iš Maskvos iki San Francisco sudaro apie 11,178 mylias. Skrendant per Atlanto vandenyną—8,694 mylias. Skrendant per šiaurės ašigalį—5,955 mylias. Kaip lakūnai pasakoja, oro skerspainės per šiaurės ašigalį esą nei kiek ne didesnės. Tokiu būdu, manoma, kad keleiviniai orlaiviai galės skraidyti tarp Maskvos ir Suvienytų Valstijų per šiaurės ašigalį, kas kelionę žymiai sutrumpins. Įsteigtos stotys apie ašigalį ir ant ašigalio tarnaus kaip nurodytojos oro sąlygų.

BLUMO MINISTERIJA REZIGNAVO DEL FINANSINIŲ KEBLUMŲ

PARYŽIUS, Birželio 21. — Rezignavo Francijos ministerių kabinetas, kurio priešakyje stovėjo premjeras Blumas. Rezignacijos priežastis — finansiniai keblumai.

ANGLIJOS IMPERIALISTAI NORI SUPIRKTI LAIKRAŠČIUS

TORONTO, Birželio 21. — Iš Patikimų šaltinių patirta, kad Anglijos imperialistai deda pastangas paimti į savo kontrolę nekuriuos Kanados laikraščius. Kanadoj lankosi lordo Rothermere agentas ir tarėsi su Hepburnu.

KANADIEČIAI KALBĖS PER RADIO IŠ MADRIDO DOMINION DIENOJ

TORONTO, Birželio 22. — Gauta pranešimas, kad Dominion dienoj iš Madrido per radio kalbės kanadiečiai, Mackenzie-Papineau batalijono nariai, Bob Kerr, B. Bergeron, Wally Dent ir gydytojas Magid. Jų kalbos bus perduodamos iš radio stoties EAR (EAQ-2), iš Madrido, nuo 9 iki 9.30 val vakaro, liepos 1 dieną.

Sovietuos Hepburnizmas Negalimas

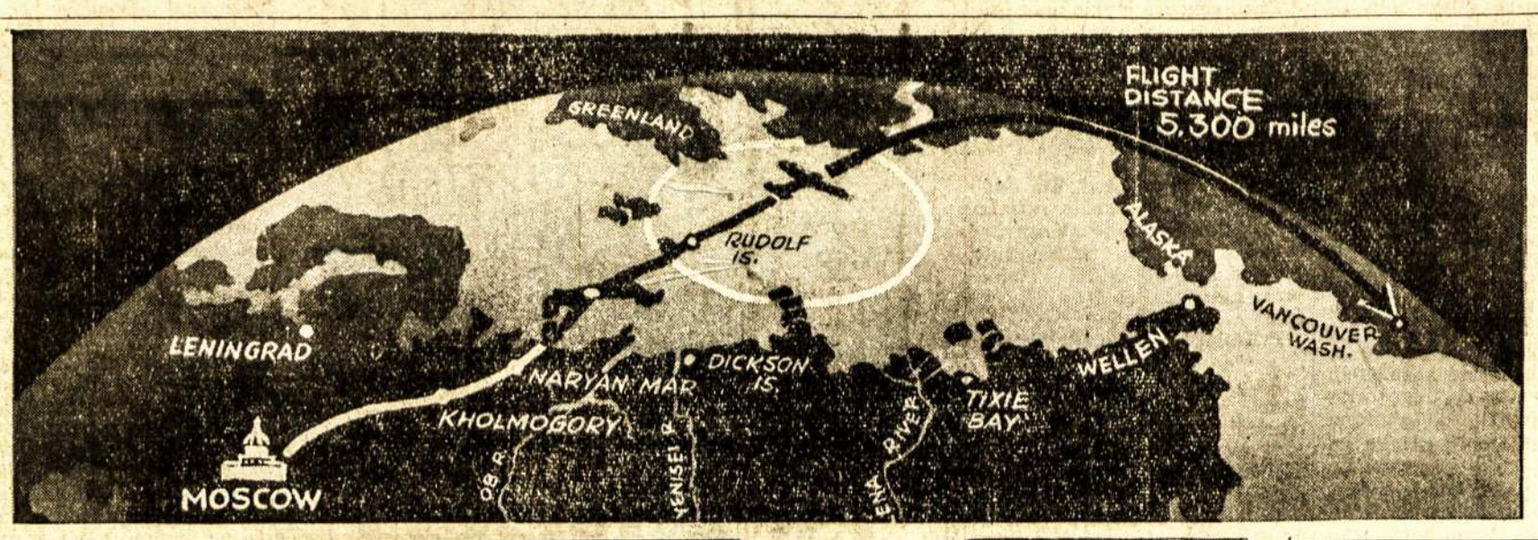

Viršuj vaizdas parodantis Sovietų Sąjungos lakūnų kelią per šiaurinį ašigalį. Apačioj, kairėj, baskų vaikučiai Anglijoj, nursių globoj. Sužinoję, kad Bilbao pateko fašistams, vaikučiai pradėjo siųsti protestus Anglijos valdžiai, reikalaudami gelbėti jų tėvus ir motinas. Dešinėj Stewart Smith, Toronto darbininkų aldermanas, kuris kovoja, kad statytų namus del darbininkų, o ne aredromą.

Taip Sako J. Buckley

STALINAS JO MANYMU VISAI NE DIKTATORIUS

TORONTO, Birželio 22. — "Toksai Hepburnas, kuris neatsiklausęs savo partijos narių reikalautų ministerių rezignacijos, Sovietuose visai negalimas," pareiškė John Buckley, Toronto Unijų Tarybos sekretorius, kuris tik sugrįžo iš Sovietų Sąjungos, kur išbuvo pusantro mėnesio.

"Juozapas Stalinas ne diktatorius pilnoj to žodžio prasmėj," sako jis.

"Stalinas neužima jokios oficialės pozicijos valdžioj. Kaipo sekretorius Komunistų Partijos, jis yra vienas iš 70-ies Pildančiojo Komiteto narių. Sovietų Sąjungoj nėra vieno asmens tarimų, net teisminėj sistemoj visuomet būna trys vienam suole. Net OGPU, slapta policija, niekad neturėjo teisių nuteisti bile ką be atatinkamo tribunolo."

"Pilniausia laisvė pastebėti ir kritikuotis visuomeniniuose reikaluose," tęsė Buckley. "Nei joks tarimas nedaromas neatsikreipus į tuos, kuriuos liečia kalbamas klausimas. Kada Stalinas ką paskelbia, būna apsvarstyta visų partijos narių. Aš nežinau tokios valdžios, kurios aukštieji oficialai turėtų tiek mažai galios."

Sekantis 10 metų planas, jo manymu, Sovietų Sąjungą padarys didele konkurente visoms šalims. Už dvidešimties metų Sovietų Sąjunga būsianti pralenkus visas šalis visais atžvilgiais.

Buckley pareiškė, kad niekas jo nevaržė: kur jis norėjo, ten ėjo ir žiūrėjo tokius daiktus, kurie jam daugiau apėjo.

Dabar jis pradės važinėti su maršrutu. Tėmykite pranešimus darbininkiškoj spaudoj.

Protestai Privertė Valdžią Uždaryti Fabrikus

Johnstown, Pa., Birželio 20.—Šiandien į šį miestą, sulyg gubernatoriaus Earle reikalavimo, įžygiavo apie 500 valstijos kareivių ir policininkų. Gubernatorius paskelbė karo stovį ir davė Bethlehem plieno korporacijai įsakymą, kad uždarytų dirbtuves ir "apsisaugotų nuo tolimesnių susikirtimų."

Gubernatorius davė tokį patvarkymą, kuomet valstijos sostinę pasiekė žinios, kad apie 40,000 United Mine Workers of America unijos narių maršuoja link sostinės sustiprinimui streikierių pikietų.

Plieno korporacijos galvos mėgino išvystyti propagandą, kad būk tai "norinčiųjų grįžti į darbą" eina didelis judėjimas, bet nepavyko.

POLICIJA ŠAUDĖ Į STREIKIERIUS

YOUNGSTON,O., Birželio 20. —Vienas pikietininkas tapo užmuštas ir 30 sužeista, tarp jų šešios moterys, kada policija užpuolė streikierius praeito šeštadienio vakare su ašarinėmis bombomis ir šaudė į pikietuojančius vyrus, moteris ir vaikus.

Prasidės Propaganda Už Boikotavimą Prekių

TORONTO.—Prieškarinės ir Priešfašistinės Lygos daviniais, praeitais metais iš Vokietijos į Kanadą buvo atvežta apie 500,000 tonų anglių. Jos buvo sumaišytos su iš Anglijos atvežtomis anglimis ir pardavinėjamos kaipo Velšo anglys. Nekurie iš importininkų ruošiasi reklamuoti savo pavardes. Todel šios Lygos sekretorius H. Potter pareiškė, kad greitu laiku ši Lyga pradės statyti Kanados valdžiai reikalavimus idant ant kiekvienos iš Vokietijos atvežtos prekės būtų uždėtos firmos markė, kuri rodytų, jog prekė yra padaryta Vokietijoje.

Taipgi, greitu laikus bus pagaminta ženklelių, plakatų ir atsišaukimų, raginančių boikotuoti Vokietijos prekes. Propaganda bus vedama ant visos nacionalės papėdės ir prie to darbo prisidės daug darbininkų unijų.

NAZIAI UŽDARĖ VISAS KATALIKŲ MOKYKLAS

BERLINAS, Birželio 22.—Atsakydami į Vatikano protestą prieš katalikų bažnyčių persekiojimą Vokietijoj, naziai uždarė katalikų mokyklas Bavarijoj.

INDUSTRINIAI DISTRIKTAI TEBĖRA BASKŲ RANKOSE

MADRIDAS, Birželio 22. — Bilbao patekimas į fašistų rankas nesąs labai svarbus. Visi industriniai distriktai tebesą baskų rankose.

Sako Policija Kalta Del Devynių Mirties

TORONTO, Birželio 21. — "Policija pastojo kelią pikietininkams, besinaudojantiems teisėtomis savo teisėmis, ir tuoj išsitraukus revolverius pradėjo šaudyti į juos," pareiškė Mary Van Kleek, direktorė Industrial Studies of the Russel Sage Foundation, New York, kalbėdama Toronte muzikos konservatorijoj.

"Devyni darbininkai buvo užmušti. Tai tokia istorija taip vadinamų Memorial Day mūštynių prie Republic plieno fabriko pietinėj Chicago miesto dalyj. Tas buvo patvirtinta pagelba filmų, kurias nutraukė Paramount paveikslų kompanija."

NUSIŽUDĖ BALTARUSIJOS GELŽKELIŲ VIRŠININKAS

MASKVA, Birželio 22.—Nikolai Vladimirski, Baltarusijos gelžkelių viršininkas, šiandien pats nusišovė, kadangi paaiškėjo, kad jis organizavo gelžkelių nelaimes, kad pakenkti Sovietų valdžiai.

Joe Louis Sukumščiavo James J. Braddocką

COMISKEY PARK, CHICAGO, Birželio 23.—Joe Louis, negras kumštininkas, pereitą naktį smarkiai supliekė James J. Braddocką ir laimėjo pasaulinį čiampijonatą.

Aštuntam "raunde" Louis Braddocką perbloškė savo kumščiais vienos minutės ir 10-ies sekundų laikotarpyje.

Kumštynių pasižiūrėti susirinko 65,000 žiūrėtojų.

PAKELS GESO KAINĄ

TORONTO, Birželio 23.—Geso kompanija pakels geso kainą vienu centu ant 100 kubinių pėdų.

Geso kainos pakėlimas įeis galion liepos mėnesį.

Toronto Ponai Lūšnas Užmiršta Del Aerodromo

TORONTO, Birželio 21. — Darbininkų aldermanas Stewart Smith praneša, kad lūšnų griovimo ir naujų namų statymo komisija patiekus miesto valdybai savo planus, kurie kviečią visus "nieko neveikti."

Smithas nurodo, kad ta komisija suradus, jog Toronte namų nestokuoją.

Smithas mano, kad miesto ponai akis atkreipia į aerodromo statymą, todel nemato reikalo statyti naujus namus del darbininkų, kurie gyvena sulindę į gyvenimui netinkamas lūšnas.

Alkanos Moterys Reikalauja Sau Duonos

MONTREAL, Birželio 21.—Kadangi miesto ponai, Duplesio verčiami, sulaikė pašalpą negalinčioms užsidirbti pragyvenimą moterims, tos moterys pradeda reikalauti duonos.

Apie 75 moterys atėjo prie miesto tarybos namo durų ir pradėjo šaukti: "Mes esame alkanos!"

Demonstrančių tarpe buvo visokių, senų ir jaunų. Nekurios su ašaromis verkė laikydamos rankose mažus savo vaikučius.

Nežiūrint to, policija moteris išvaikė į visas puses. Keletą iš jų suareštavo.

MACKENZIE-PAPINEAU BATALIJONAS GAVO ATOSTOGŲ

MADRIDAS, Birželio 23.—Mackenzie-Papineau batalijonas, kuris susideda iš kanadiečių, gavo tris sąvaites atostogų.

Jean Watts, Daily Clarion korespondentė, sako, kad daugelis iš jų fronte išbuvo nuo pradžios metų.

Batalijonas apsistojęs vienam kaime netoli Madrido. Žmonės jį patikę su didžiausiu džaugsmu.

FRANCIJOJ SUDARYTAS NAUJAS MINIS. KABINETAS

PARYŽIUS, Birželio 23.—Camille Chautemps, radikalas socialistas, sudarė naują Francijos ministerių kabinetą, į kurį Blumas įeina kaip vice-premjeras.

Komunistų Partija reikalavo, kad akyvaizdoj masių kairėjimo kabinetas susidėtų iš visų partijų įskaitant ir komunistus, bet komunistų kol kas neįsileido.

Dubinskis Kalbėjo Montreale Unijistų Susirinkime

MONTREAL, Birželio 22.—Čia įvyko International Ladies Garment Workers Unijos Pildančiosios Tarybos posėdis. Pildančiosios Tarybos sutikimui buvo suruoštas masinis drabužių išdirbystės darbininkų mitingas, kuriame dalyvavo virš 4,000 žmonių.

Unijos prezidentas Dubinskis šiame susirinkime kalbėdamas pareiškė, kad nuo nesenai įvykusios unijos konvencijos Chicagoj į uniją įstojo 10,000 naujų narių.

Neužilgo unija įteiksianti New Yorko siuvyklų bosams reikalavimą įvesti 30 valandų darbo sąvaitę. Reikalavimas apimsiąs 40,000 klokmeikerių New Yorke.

Sako Naziai Siunčia Ginklus Su Anglijos Sutikimu

LONDON, Birželio 23.—The New Statesman laikraščio korespondentas, kaip redakcija pažymi, prieš Bilbao užėmimą buvęs Bilbao mieste ir tėmyjęs, kaip nesikišimo komiteto padedami naziai paėmė miestą.

Jis nurodo, kad keletas priešorlaivinių kanuolių būtų neleidę fašistų orlaiviams taip žemai nusileisti ir taip pasekmingai naikinti miestą, bet nesikišimo komiteto blokada neleidus tų kanuolių įgabenti.

Tuo pačiu laiku naziai galėję gauti visko iš Vokietijos ir Italijos.

Fašistai Užėmė Bilbao Ir Veržias Tolyn

BIARRITZ, FRANCIJA, Birželio 21. — Nors didvyriškai baskų kareiviai laikėsi, tačiau neišstengė atsilaikyti prieš daug geriau ginkluotas fašistų jėgas. Fašistų jėgos užėmė Bilbao.

Užėmimas Bilbao buvo žiauriausias. Fašistų orlaiviai bombardavo ne tik kariuomenės pozicijas, bet ir apylinkes, kurios buvo pilnos bėgančių civilių žmonių. Iš kulkosvaidžių civiliai žmonės buvo skinami, kaip kopustai.

Fašistai rengiasi žygiuoti linkui Santander, tačiau manoma, kad baskų jėgos užstos kelią.

Liaudiečiai Susprogdino Apie 700 Fašistų

MADRIDAS, Birželio 22.—Liaudies kareiviai išsprogdino tris minas po klinika universiteto mieste. Per sprogimus žuvo nuo 400 iki 700 fašistų. Taipgi daug sužeista.

Šioj vietoj fašistai apsupti jau trys mėnesiai. Jiems pavyko gauti pagelbą ir laikytis. Tačiau manoma, kad dabar jų pozicija susilpnės ir jie bus išvyti iš tos vietos.

Sako Fašistai Nužudę Virš 3,000 Belaisivių

GIBRALTAR, Birželio 18.—Čia atvykę iš fašistų nagų ištrukę darbininkai, dirbę prie Ispanijos fašistų fortifikacijų Gibraltaro apylinkėj, pasakoja, kad fašistai sušaudę virš 3,000 belaisvių, kad tų fortifikacijų charakterio niekas nepatirtų.

Kaip tik darbas buvęs užbaigtas kurioj nors sekcijoj, fašistai visus dirbusius pastatydavę prie sienos ir iš kulkosvaidžiu sušaudydavę.

Anglija Priešinasi Laivynų "Demonstracijai"

LONDONAS, Birželio 22.—Nazių valdžia nusiskundė, kad lojalistų submarinas paleidęs torpėdą linkui Vokietijos laivo Leipzig. Delto ji reikalauja, kad Anglija, Francija, Italija ir Vokietija sutrauktų į Ispanijos vandenis savo laivynus pademonstravimui tų šalių laivynų jėgų, kad tuomi parodyti Ispanijos valdžiai, su kuo ji turi reikalą.

Anglijos valdžia, tačiau, sako, atsisakiusi patenkinti tą reikalavimą. Francija taipgi palaikanti Angliją. Italija stojanti su Vokietija. Vokietija žada veikti viena.

Chinijoj Eina Smarkūs Puolimai Ant Japonų

ŠANGAJUS, CHINIJA, Birželio 18.—Čionai gauta pranešimų, kad daugelyje vietų Chahar provincijoje sukilę chiniškos nacionalės jėgos, susimobilizavę į anti-japoniškų savanorių padalinius ir pradeda ofenzyvas ant japonų. Anti-japoniškoms jėgoms komanduoja Liins ir jau jos turi užgriebę Hunyuan, Tushihkow ir Chahar apylinkėse daug svarbių strateginių punktų.

Vidurinėj Mongolijoj, apie septynias mylias nuo Chapsura, kur skaitoma pačiu centraliniu punktu, vienas chiniškų savanorių padalinys atakavo net dvi divizijas mongoliškos "nereguliarės" kariuomenės, ar tikriau pasakius, japonų sutvertas banditiškas jėgas.

Savanorių jėgos nukirto komunikaciją tarp Chapsura ir Hunyuan apylinkių. Iš apie 500 savanorių susidedantis padalinys atakavo Nong-hao-tsuan miestelį. Japonų agentai kreipėsi į Japoniją, kad prisiųstų jiems pagelbos, Visur jaučiamas didelis prieš Japoniją pasipriešinimas.

PLIENO DARBININKAI ĮTEIKĖ ULTIMATUMĄ SAVO BOSAMS

MONTREAL, Birželio 22.—Cuthbert Plumbing Suplies Co. darbininkai įteikė ultimatumą savo bosams, kad iki penktadienio 4 val. p.p. būtų išpildyti jų reikalavimai.

Jei neišpildys iki to laiko—išeis į streiką.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITINIS LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS LIETUVIŲ SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:
Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $2.00; pusei metų $1.00. Visur kitur metams $2.50; pusei metų $1.25. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS
P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

SAVO AKYJ NEMATO RĄSTO, O KITO AKYJ PAMATO IR KRISLĄ

Jeigu Sovietų Sąjungoj įvyksta kokie valdžioj pasikeitimai, jei būna pakeičiamas bent vienas koks komisaras ar kas nors panašiai, tai viso pasaulio spauda sujunda spėlioti, kad tenai jau kas nors negerai, kad Sovietų Sąjungoj artinasi "krizis." Na, o jei tenai sušaudo bent keletą išdavikų, tuomet prapliumpa kaip lietus. Po kiekvieno išdaviko sušaudymo prirašo visokių melų apie Stalino ir Vorošilovo susikirtimus, apie Lenino našlės areštus ir t.t.

Ar gi tik Sovietų Sąjungoj mainosi? Jei paimsim kapitalistines šalis, tai pamatysime, kad kapitalistinėse šalyse ministeriai ir kiti valdininkai mainosi daug dažniau. Nekurių šalių ministerijos rezignuoja per metus po kelis kartus. Taipgi įvyksta ir šaudymų. Vokietijoj, Japonijoj ir kitose šalyse buvo sušaudyta daugiau, negu Sovietų Sąjungoj. O šiomis dienomis Ispanijos fašistų vadas generolas Frankas taipgi sušaudė porą desėtkų savo talkininkų, kurie buvo surasti esant priešingi jo režimui ir suokalbiaujant nuversti jo valdžią. Tačiau delto mažai kalbama.

Klasių kova nėra paprastas kortomis lošimas. Ypatingai ji eina prie paskutinių metodų Sovietų Sąjungoj. Kapitalizmo liekanos griebiasi paskutinių priemonių. Jos stengėsi įlysti į tokias vietas, iš kur būtų galima padaryti daugiausią žalos Sovietų valdžiai. Ir nesunkus darbas įsiskverbti į tokias vietas. Juk žmogaus sąžinės negalima matyti. Sprendžiama iš jo žodžių ir darbų. Norintieji įsigauti į tokias vietas, savo piktus norus pridengia gerais darbais ir gražiais žodžiais. Tas ne naujiena. Darbininkų judėjimo istorija su tuo gerai susipažinus. Daug tokių apsimetėlių darbininkų organizacijos yra išmetusios. Sovietų Sąjungoj kitokios sąlygos, todel tenai ir tokių žmonių atsiekimai daug gilesni.

Veltui buržuazija serga, kad Sovietai susilpnės netekę keleto ar keliolikos "aukštų" žmonių. Sovietus laiko ne generolai, bet masės, masės darbininkų ir valstiečių. Ispaniją iki šiol išlaikė ne mokslus išėję generolai, bet darbininkai su valstiečiais. Su Franku nuėjo kuone visa armija su savo generolais, tačiau darbo žmonės su šakėmis ir pagaliais didesnėj pusėj Ispanijos sukilėlius apgalėjo ir net ginklus atėmė. Šiandien Sovietų Sąjungoj netrūksta aukštai lavintų žmonių iš darbininkų tarpo. Nusivalymas nuo caro armijos liekanų Raudonąją Armiją pastatys į saugesnę poziciją.

Kalbant apie tuos lietuvius, Putną ir Uborevičių, reikia pažymėti, kad jie suteršė lietuvių vardą. Jie užsitarnavo kulką į kaktą parsiduodami Vokietijos fašizmui, kuris galanda peilį ir Lietuvos liaudies skerdimui, kaip kad dabar skerdžia Ispanijoj.

SSRS MOKSLININKŲ DARBAI ATNEŠ NAUDĄ VISAM PASAULIUI

Gal nei viena šalis pasaulyje nesunaudoja tiek jėgų įvairiems mokliniams tyrinėjimams, kiek Sovietų Sąjunga. Tūkstančiai mokslininkų daro įvairius bandymus įvairiose mokslo šakose. Daugelis tų mokslo tyrinėjimų yra gana pavojingi. Neminint kitų, galima pažymėti tyrinėjimą šiaurės ašigalio, kuris susiduria su dar nežinomomis oro sąlygomis. Įsteigimas stoties prie šiaurės ašigalio ant plaukiojančio ledo šmoto stebina visą pasaulį. Šiomis dienomis trijų Sovietų Sąjungos lakūnų atskridimas iš Maskvos į Vancouver, Washington, skrendant per šiaurės ašigalį, taipgi stebina visą pasaulį. Tai vis Sovietų Sąjungos žmonių didvyriški bandymai ištirti dar nežinomas teritorijas ir jų sąlygas, kad paskui būtų galima iš to turėti naudą ne tik Sovietų Sąjungos žmonėms, bet ir kitų šalių.

Sovietų Sąjungos mokslininkų atlikti darbai aiškiai rodo, kaip neteisingi komunistų priešų primetimai, kad komunizmas naikina individualę iniciatyvą. Priešingai, kada visa šalis ir jos valdžia remia tų didvyrių žygius, jiems daug lengviau atlikti tokius nepaprastus bandymus.

Reikia dar pažymėti, kad Sovietų žmonių žygiai ne tam atsiekami, kad užsitarnauti kokią garbę. Jie tuos tyrinėjimus daro, kad pasitarnauti žmonėms. Pavyzdžiui, kada trys lakūnai rengėsi iš Maskvos į Oaklandą, valdžia juos perspėjo nurodynėdama, kad nusileistų nors ir viduryj kelio, jei bus pavojinga tęsti savo kelionę. Lakūnai taip ir pasielgė: jie nusileido už 500 mylių nuo Oaklando, kadangi ūkanotas oras statė juos į pavojų. Gerame ore jie būtų užtekę gazolino iki Oaklando, bet esant blogam orui jie nerizikavo. Ir labai išmintingai pasielgė. Svarba ne tame, kad nuskristi nesustojus 6,000 mylių, bet kad perskristi per šiaurinį ašigalį ir ištirti, ar galima tuo keliu įsteigti nuolatinį susisiekimą tarp Maskvos ir Suvienytų Valstijų. Jie tą puikiausiai atliko.

NORS IR PAVĖLUOTAI, BET GERIAU KAD IR VĖLIAU, NEGU NIEKADOS

Po ilgų išsisukinėjimų, po atsisakinėjimų, visgi ir Antrasis Internacionalas sutiko turėti pasitarimą su Komunistų Internacionalo atstovais, kad suderinti abiejų intenacionalų veikimą Ispanijos liaudies gelbėjimui. Kaip buvo pranešta, neužilgo abu internacionalai turės bendrą pasitarimą.

Reikia paačiuoti Komunistų Interancionalui, kad jis nenuleido rankų ir tada, kada Antrojo Internacionalo vadai atsisakė tartis. Kantrus išklausimas Antrojo Internacionalo vadų atsisakinėjimų ir įtikinantis Komunistų Internacionalo nuolatinis atsikreipimas galų gale paveikė Antro Internacionalo vadus ir jie sutiko tartis. Tai labai reikšmingas įvykis, kurį reikia sveikinti.

Iš Komunistų Internacionalo reikia mokintis visiems komunistams ir jų simpatikams sudarant suvienytą frontą. Nereikia nuleisti rankų, jei kuri srovė vienų ar kitu kartu atsikreipus nesutinka prisidėti prie bendro judėjimo. Reikia kantriai, neužsigaunant, nurodinėti toliau svarbą bendro veikimo ir vėl kviesti apsvarstyti iš naujo. Taip elgiantis galima susilaukti gerų rezultatų.

Abiejų Internacionalų susitarimas, nors ir žymiai suvėluotas, turės didelės reikšmės Ispanijos liaudies gynime. Socialistų, Komunistų ir Unijų internacionalų susiartinimas paragins prie didesnio draugiškumo viso pasaulio liaudį, kad apgynus Ispanijas demokratiją nuo pasaulinio fašizmo.

DEL BILBAO PATEKIMO FAŠISTAMS KALTA BLOKADA

Iš Ispanijos ateinančios žinios praneša, kad Bilbao miestas pateko fašistams. Su miestu į jų rankas pateko apie 300,000 gyventojų, iš kurių daugeliui teks atsistoti prie sienos. Fašistiniai budeliai jau atsižymėję tokiais darbais užimtose vietose.

Del Bilbao atitekimo fašistams kaltos tos šalys, kurios sugalvojo Ispanijos pakraščių blokadą. Demokratinės šalys neturėjo taip daryti. Ta blokada buvo tik kilpa Ispanijos liaudžiai. Fašistai teikė fašistams paramą, kaip kad teikė pirmiau, o liaudiečiams buvo trukdoma. Fašistų laivai ir orlaiviai persekiojo liaudiečių laivus, o kai liaudiečiai mėgino gintis, už tai juos pasmerkė.

Nežiūrint to, kad Bilbao paimtas, liaudiečiai dar gali karą laimėti. Bilbao dar ne svarbioji strateginė vieta. Tačiau reikia gyviau subrusti ir teikti didesnę pagelbą liaudiečiams. Reikia stoti kovon prieš nesikišimo komiteto skerspaines liaudiečiams. Jei tas komitetas nesulaiko fašistams paramos, lai jis netrukdo ir liaudiečiams.

Kas Rašoma Kituos Laikraščiuos

Lietuivų Alcibiadas

Senovės Graikijoj buvo žmogus, vardu Alcibiadas. Jis nudavė labai dideliu, mokytu ir galingu. Kartą tas vyras, rašo Plutarchas, ėjo su tūlu graikų atletu imtynių. Kadangi Alcibiadas nebegalėjo ano stipraus graiko įveikti, tai įkando jam į ranką.

—Tu, Alcibiadai, kandi kaip moteris,—pastebėjo atletas, gerai pažindamas pirmojo silpnybę.

—Ne,—atsakė Alcibiadas,—kaip liutas.

Tasai senovės įvykis man prisimena, kai pamąstau apie Juozą Tysliavą.

Šis vyras cypia, trypia, plūstasi, kerštauja ir kapanoja, bet naudos iš to tesusidaro tiek, kad tūli žmonės gardžiai iš jo pasijuokia.

O kai jam pasakai, **Tu, Juozai pūtiesi prieš demokratiniai nusistačiusius žmones, kaip varlė prieš jautį,"** tai jis atkerta:

—Ne, kaip liutas! . . .—**R. Mizara,** Laisvėj.

* * * * *

Perkainuoja Savo Gudrumą

Aną dieną pastebėjau **Naujienoms,** kad jos blogai elgiasi trockistus komunistais vadindamos, nes trockistai juk talkininkauja fašizmui. Į trumpą mano pastabą **Naujienose** prirašyta dvi špaltos. Bandoma aiškinti istoriją.

Tokis argumentavimo būdas, tai pūtimas dūmų debesio paslėpti kalbamo klausimo branduolį.

Jei skaityti Trockį ir jo kolegas komunistais, tik delto, kad jie kada buvo prisišlieję prie bolševikų, tai Mussolinį ir Pilsudskį reiktų vadinti socialistais, nes jie buvo prisišlieję prie socialistų.

Tokia logika tačiau daugiau kaip šluba. Ji visai be kojų.

Naujienos labai, labai perkainuoja savo gudrumą.—**V. Andriulis,** Vilnyj.

* * * * *

Lietuviški Tautininkai Padeda Persekioti Lietuvius

Kasdien vis didėjant darbininkų judėjimui ir plėčiantis kovoms už darbo liaudies reikalus, Argentinos fašistinė valdžia deda visas pastangas užginaužimui šio judėjimo, kad dar giliau nustūmus darbo mases į skurdą ir išnaudojimą. Ir kad to atsiekti, sumobilizuojamas visas fašistinis aparatas: policija, šnipai, legijonų bandos, o be to dar svetimšaliai fašistai ir kitoki parazitai smarkiai prisideda prie darbininkų persekiojimo. Mes, lietuviai darbininkai Argentinoje, irgi turime lietuviškų donosčikų ir skundikų,—tai "tautininkai," katalikų vadai ir "demokratiniai" aferistai, kurie ranka rankon eina su Speciale sekcija ir Lietuvos atstovybe, visokiais būdais stengdamiesi sunaikinti Argentinos lietuvių darbininkų judėjimą, o labiausiai, tai komunistinę spaudą, kuri dalinai numaskuoja jų visas daromas šunybes.

Tokiu būdu "Rytojaus" išėjimas yra pagrūstas į gilią palėpę. Todel šis numeris ir išeina suvėluotai ir mažo formato (žurnalo formos), nes slaptos sąlygos neleidžia jo išleisti laikraščio formato. Bet, nežiūrint visokių skundų ir persekiojimų, laikraštis "Rytojus" išeina ir eis toliau.—**Rytojus,** Argentinos lietuvių darbininkų laikraštis.

* * * * *

Pradeda Pažinti Trockistų Veidą

Anarchistų sukilimo Barcelonoj pasekmės ir anarchistų ir P.O.U.M. (trockistų) propaganda, kuri yra varoma ir po sukilimo nuslopinimo, beabejonės teikia didelę pagelbą fašistams ir patvirtina dažnai kartojamą Maskvos tvirtinimą, kad trockistai turi sutartį su Vokietija. —**Toronto Daily Star.**

AUKOS

Drg. J. K. Sharkey, Chicago, Ill, atsinaujindamas prenumeratą, per drg. V. Railą paaukavo laikraščiui 50 centų.

Drg. P. Kaulakis, Langham, Sask., atsinaujindamas prenumeratą prisiuntė aukų $1.00 Ispanijos kovotojams. Draugo auka bus pridėta prie kitų aukų ir jūsų vardu bus pasiųstas Mackenzie-Papineau batalijono vienam kariui siuntinys. Žinoma, bus pridėta ir to pavardė, kuris prisidės prie užpildymo pilno siuntinio.

IŠ TURČIŲ GYVENIMO —A. REDFIELD

—Ką jam pasakys jo tėvas?

ISPANIJOJ

Ilja Erenburg Vertė Petras

PAVASARIS ISPANIJOJ

Aš iš vaikystės mylėjau vakarais žiūrėti į apšviestą langą. Ant apskrito stalo lempa, sriubos bliūdas, vaikas, moteriškas profilis su knyga—viskas tas turi savyje labai svarbią reikšmę. Svetimas gyvenimas rodos naujas ir malonus. Ispanijoj dabar yra daug namų, kurie yra atidaryti visu platumu del smalsuolio tėmytojo: tie namai sugriauti. Laiptai daugiau niekur neveda. Fantaziškos kamodės, pūsti puodukai, laikrodžiai — viskas randasi tarpe plytų ir akmenų griuvėsių.

Madridas, Kartagena, Albaseto, Gvadalajara, Andruhar, Alkaza, Posoblanko . . . Aplink be perstojimo vaikštinėja moterys. Kartais jos rausiasi po dulkėtus laužus, kartais jos tyliai žiūri į kėdę ar į veidrodžio rėmus. Matomai jos prisimena apie tai, kad dar visai nesenai tarp tų griuvėsių buvo gyvenimas.

Kaip ir kiekvieni metai, į Ispaniją atlėkė ankstyvas pavasaris. Maloniai žali slėniai ir kalnai. Prabėgs keletas sąvaičių ir saulė išdegins žolę. Šiaurinėj dalyj dabar žydi gėlės—šviesiai geltonos, lelijavos ir baltos. Andaluzijos laukai pilni aguonų. Sykių su artilerijos batarėjomis abejotiškai klykauja paukščiai —tas yra jų laikas trumpai paukščių meilei. Aš mačiau jaunuolį: motina jį išnešiojo ir pagimdė jį tarpe ūžėsio tankų ir riksmo sirenų. Jis berūpestingai spardėsi savo mažomis kojukėmis. Šioje šalyje daug saulės, daug jaunų merginų su mėlynomis akimis, daug apelsinų, kvėpiančių žolių, lygių laukų ir gamtiškai puikių žavėjančių kalnų. Ant šios šalies užgulė juodoji mirtis. Visada mėlyname danguje pasirodo bombiniai orlaiviai.

Tarpe alyvų krūmų slepiasi tankai. Popis arba Pakos, kurie dainuodavo po gražuolės langu ilgą "flamengą," stovi prie kulkosvaidžių.

Aš mačiau moteris, jos tylėjo. Aš jų neklausiau, kodel. Naene itališki orlaiviai išmušė ir sužeidė 500 žmonių. Jie tą padarė į penkias minutes. Žmogaus neleido prie namo griuvėsių: ten žuvo jo žmona ir aštuoni vaikai. Jis šaukė: "Leiskite—pas mane nieko daugiau neliko . . ."

Kiekvieną dieną aš Madride mačiau sužeistuosius. Juos nešdavo į operacijų salę. Vienas kalbėjo slaugei: "Nejaugi atpiaus? . . ." Jam darė operaciją neapmarinus. Jis, išgirdęs dundėjimą, paklausė: "Nejaugi? . . ." Slaugė skubotai atsakė: "Tas dundėjimas yra gatvėkario, nusiramink." Jis atsiduso: "Dabar ir gatvėkariai kitokie . . ."

Aš mačiau, kaip iš po laužo ištraukė dalis kūnelių,—valanda laiko tam atgal čionais žaidė vaikai. Motinos stovėjo prie jų. Naene motina surado mergaitės ranką, pakvaišo, ji prilėdėjo tą ranką prie kūnelio ir pradėjo ieškoti galvos. Ką dar pridėti? Kad žmonės bijojo nakvoti miestuose? Kad nakčiai atėjus jie išeina į laukus? Kad žmogų privertė gyventi laukinio žvėries gyvenimą? Kad seneliai susirenka į miesto išmatų vamzdžius? Mirtis slankioja po kraštą. Kada ant miesto pasirodo orlaiviai, šunės iš išgąsčio slepiasi po suolais. Prie Haramos žemė sutrempta, plika. Ilgai, ilgai nepražys tenai šviesiai geltonosios gėlės.

Vakarais žmonės paskendę tamsoje. Sirėnų riksmas nepakenčiamas: jos atrodo tarsi vaitojančio žmogaus balsas. Nuolankiai stovi ilgos eilės: moterys laukia ketvirtadalio duonos. Kada Malagos gyventojai bėgo į Almeriją, ant jų sukiojosi kariški orlaiviai. Viena moteris šaukė: "Kur mano kūdikis?" Jai davė kūdikį. Tas kūdikis nebuvo jos kūdikis. Ji neturėjo visai vaikų, — nuo išgąsties ji prarado protą. Kūdikio tikrosios motinos taip ir nerado: ji mirė kur tai tarpe akmenų. Vaikas šypsosi ant pamišusios motinos rankų.

Šitam raudonam name gyvena sena moteris. Jos sūnų užmušė prie Posoblanko. Ant namo kas tai parašė su angliu: "Geriau stovinčiam mirti, negu klupančiam gyventi." Tie žodžiai patapo laikraštine fraze.

Aš prisimenu lavoną vieno italijono: mėlyni veidai, sukrešėjęs kraujas, pabalę akys. Jo užrašų knygutėj tarpe viešųjų namų adresų ir Mussolini pagyrimų buvo užrašyta: "Karas—maloniai linksmas dalykas!"

Jis išaugo tame pasaulyje, kur žmonės gerbia žmogžudystę, prievartą, naikinimą. Jis užtenkamai gerai pavadino save "vilkeliu rymiškų vilkų gaujos." Jis atvažiavo į Ispaniją ieškoti linksmumo ir pasitenkinimo. Kaip vilkas, jis slankiojo po svetimą žemę, užmušinėdamas ir plėšdamas šios šalies gyventojus. Jis gulėjo atrėmęs galvą į kupstą ispaniškos žemės.

Karas—baisus, žiaurus dalykas. Kada tai viena gailiaširdė dama parašė romaną "Šalin ginklai!" Tą romaną įsiskaitė liberališki europiečiai tarpe dviejų karų. Mes dabar sakom: "Lai gyvuoja ginklai!" Lai gyvuoja medžiokliniai šautuvai, su kuriais Ispanijos darbininkai ir valstiečiai praeitam liepos mėnesyje atmušė mirtį. Lai gyvuoja orlaiviai ir tankai šio nepaprasto pavasario: jie reiškia gyvenimo pergalę.

Ispanija nenorėjo gyventi atsiklaupus ant kelių. Ji kovoja už gyvenimą pilnam savo ūgyje. Aukštu gyvenimu. Tą ypatingai aštriai jauti čionai—šonas į šoną su mirčia. Bet dar aukščiau gyvybės — žmoniška gyvenimo vertybė, perviršjanti jo egzistavimą, gyvenimo, kuris ant tiek brangus, kad vardan jo perstoji branginti savo gyvybę. Arti Sragatos nuo aukštų kalnų nusileido piemuo. Jis ėjo tris dienas: Ant viršaus jis girdėjo, kad žmonės kovoja už teisybę. Jis paklausė paprastai ir aiškiai: "Kur dabar eiti? . . ."

Į pagelbą ispaniškiems broliams atėjo vokiški amatininkai, paryžiški metalistai, harvatiški studentai, darbininkai iš Ohajo valstijos, lenkai, meksikonai, švedai. Sugriautam Posoblanko mieste prie manęs priėjo kareivis. Jis pasakė: "Aš su jumis buvau susitikęs Bratislovoj . . ." Tas buvo vienas iš Floridsdorfo narsuolių, kurie su šautuvais rankose atėjo iki Čekijos rubežiaus. Jis išgelbėjo savo gyvybę Vienoj, čia gyvybę jis gatavas atiduoti už tolimosios Andaluzijos laimę.

Andriejus Marlo patapo lakūnu. Jis Bombardavo Talaveros aerodromą. Liudvikas Renn ėjo priešaky savo batalijono. Aš pažinojau Londone rašytoja Ralfą Foksą. Jis buvo linksmas žmogus. Mažoje valgykloje jis man papasakojo daug juokingų istorijų. Jis labai mylėjo gyvenimą ir del to mirė mūšyje prie Haramos. Aš nežinau, delko aš kalbu apie rašytojus. Aš galėčiau papasakoti apie inžinierius, apie akmenų skaldytojus, apie muzikantus. Jie visi atėjo čionai, kad išlaikius žmonišką broliškumą. Vakar Andaluzijos kalnuose berliniški darbininkai dainavo: "O ne, mes nepraradom tėvynės, mūsų tėvynė dabar Madridas . . ." Ispanijos piemenys ir vyndirbiai nesuprato žodžių, bet jų akys blizgėjo nuo didelio susijaudinimo.

Mūšio oras sunkiai kvėpuojasi, jis yra retas. Aš niekuomet negalvodavau, kad ant pasaulio tiek narsuolių. Jie gyveno kartu su manim, ėjo į darbą, juokėsi kine, kentėjo nuo nepasekmingos meilės. Dabar jie eina po kulkosvaidžių ugnim susprogdina rankinėmis granatomis tankus, broniruotus automobilius. Ir sunkiai sužeisti apsipylę kraujais, renka savo draugus nuo mūšio lauko.

Kareivis dirba raudoną vėliavą—"ji pirmajai gegužės dienai. . ." Gal būt už keliolikos dienų vėliavėlė pririšta prie durtuvo eis pasitikti pergalės. Sunkiosios kanuolės saliutuos tą dieną, kuri yra atžymėta respubliškam kalendoriuj, kaipo "darbo šventė." Tame savotiška teisybė: po Bilbao ir po Peneroju žmonės dabar miršta už savo teises darbui.

Posoblankoj buvo tekstilės fabrikas. Fašistiniai sviediniai išvertė sienose skyles. Bombos sunaikino lubas. Mašinos kaip tai stebūklingai liko nesugadintos. Po lojalistų išlaimėjimo į tuščią miestą sugrįžo darbininkai. Jie nebijojo fašistinių orlaivių. Jie užėmė dirbtuvėj savo vietas. Ant jų galvų mėlynas dangus, o per sienų išverstas skyles matosi miesto griuvėsiai. Jie nežiūri nei į žvaigždes, nei į griuvėsius: jie dirba nuo ryto iki nakčiai. Jie audžia kareiviškas antklodes. Jie vieni tesiranda tokioj prie fronto artumoj, mieste nėra nei gyventojų, nei duonos. Bet jie tęsia darbą toliau. Tai avangardinė darbo sargyba mirties pasaulyje.

Aš niekuomet neužmiršiu jauno bombininko. Iki karo jis dirbo madridiškam garadžiuj. Jį gerbė: jis sudaužė tris priešų tankus. Jis nusišypsojęs pasakė:

—Kada sumušim priešą, aš vėl grįšiu į garadžių taisyti mašinų . . .

Tuose žodžiuose visa programa naujosios klasės. "Karas—linksmas dalykas," kalba fašistai. Mūsų žmonės atsako jiems bombą prieš bombą, tanką prieš tanką. Bet jaunas mechanikas žino, kad linksmas dalykas—darbas, laisvas gyvenimas. Del jo jis šliaužia po kulkosvaidžių ugnimi.

Ką Jūs Norite Žinoti Apie Sovietų Sąjungą?

Gal jūs norite žinoti, ar Sovietų Sąjungoj turi pakankamai žaislų?

Gal norite žinoti, ar yra Sovietų Sąjungoj šeimyninis gyvenimas?

Ką reiškia nauja Sovietų Sąjungos konstitucija?

Apie mokyklas? . . . Moteris? . . . Laisvę? . . . Kas atsitinka su religija? . . . Ar užtektinai maisto?

Jei jus įdomauja šie ir kiti klausimai—būtinai turite įsigyti knygą "I Visit the Soviets," kurią parašė **Margaret Gould,** liberališkos minties Toronto Vaikų Prieglaudų Tarybos sekretorė. Knyga išleido Francis White Publishers Limited, 298 Avenue Road, Toronto, Ont. Kaina 50 centų.

Kas iš lietuvių galite angliškai skaityti, raginami įsigyti per Liaudies Balsą.

Pastabos

Fašizmo Barbariškumas

Laikraščiai pranešė žinią iš Gibraltaro, kad Ispanijos fašistai sušaudė 40 darbininkų, dirbusių prie slaptų tvirtovių statymo, kad paslaptį išlaikius ant visados.

Ar tai ne baisu? Darbininkai vargo, prakaitavo, gal už visai menką užmokestį, o kai darbą užbaigė,—kulką į kaktą gavo. Nieku neprasikaltusius darbininkus sušaudė be jokio teismo sprendimo.

Panašiai elgiasi ir Japonijos imperialistai. O kas gali užtikrinti, kad to nedaro Vokietijos ir kitų šalių fašistai? Apie tokius dalykus buvo spėliojimų. Buvo rašyta, kad daug darbininkų negrįžo į namus Vokietijoj, bet nebuvo išaiškinta namiškiams, kas su jais atsitiko.

* * * * *

Ar Gali Mus Stebinti Areštai Sovietų Sąjungoj?

Kai kam nauji areštai Sovietų Sąjungoj sukelia didelį nusistebėjimą. Nekurie metasi į abejojimą, ar tik nėra tenai kas nors nepaprasto. Delko tenka pasakyti kelis žodžius daugiau.

Mes, darbininkai, turime suprasti, kad Sovietų Sąjungoj yra labai daug žmonių, kurie norėtų matyti kapitalizmą. Tie žmonės, vieni nugalėti kapitalistai, kiti suklaidinti darbininkai, gatavi dėtis su bile kuo, kad tik nuversti sovietinę valdžią. Juo daugiau sovietinė tvarka tvirtėja, tuo labiau jie puola į desperaciją. Del to jie ir pereina prie biaurių darbų. Tie elementai yra geriausia medžiaga trockistams, fašistų agentams. Jie iš jų renkasi visokios rūšies teroristus. Taipgi ir tikrų trockistų yra kur kas daugiau, negu jų suimta ir sušaudyta. Jie dirbo išvieno su nubaustaisiais. Su laiku jų darbai paaiški ir tenka su jais atsiskaityti.

* * * * *

Kodel Jie Turi Būti Sunkiai Nubausti?

Yra žmonių, kurie nurodinėja, kad sovietinė valdžia negerai daro juos šaudydama. Girdi, lai jie būna ir trockistai ir teroristai, tačiau nereikia jų sušaudyti. Šaudymai mušą sovietų valdžiai autoritetą, pastatą lygiomis su fašistais.

Tas teisybė, kad šaudymai nedidina simpatijos sovietams, bet mažina, sakysime, tarpe tokių žmonių, kurie nepermato dalyko gilumos. Bet tas negali sulaikyti sovietų nuo sunaikinimo tų fašistų talkininkų.

Apgailestavimas tokių elementų, kurie neturi širdyje jokio pasigailėjimo tų vargstančių masių, kurios prakaite plauko, kad padaryti geresnį gyvenimą del visų, reiškia paniekinimą tų masių. Fašistai puikiausiai įrodė, kad jie niekad nesigaili darbo žmonių, ne tik darbo žmonių, bet ir demokratų.

Kita, nesunaikinimas priešo tada, kada jis silpnas, reiškia išdavystę tų masių, kurias paskui sunaikina fašistai. Pavyzdžiui, Ispanijos valdžia neklausė komunistų, nesuvaržė trockistų, paskui tie elementai sukurstė sukylimą, per kurį 500 geriausių liaudies sūnų užmušta ir 1,000 sužeista. Valdžia apgailestavo tų niekšų, tai tie niekšai nuskynė 500 nekaltų žmonių.

Mes gyvenam sprendžiamų mūšių gadynėj. Nelaukime, kad dabar būtų ramu. Su geromis širdimis del savo priešų šiandien mes netoli nueisim. Gailėkime tų žmonių, kurie paskendę varguose, kuriuos fašizmas naikina moderniškais ginklais tik todel, kad jie nori didesnio duonos kąsnio, o ne tų, kurie nori atimti paskutinį trupinį.

* * * * *

Bolševikai Dirba Liaudies Naudai

Komunistinio judėjimo priešai šaukia, kad komunistų judėjime vadai viešpatauja, kad valdžia paeina iš viršaus. Bet dabar jie patys tą savo "teoriją" smarkiai muša, šaukdami, kad bolševikai visus geriausius savo vadus sušaudė. Vadinasi, mažesni bolševikai pagriebė aukštesnius.

Teismai Sovietų Sąjungoj aiškiai parodė, kad pas bolševikus nesudaro išimties. Jei tik jie nedirba visuomenės labui, juos šalina iš visų vietų be jokių ceremonijų. Negelbsti nei maršalo laipsnis.

J. Y.

Mokslas, Technika ir Įvairenybės

ANT ŠIAURĖS POLIAUS

Nuo šio laiko ant Šiaurės poliaus plevėsuos sovietų vėliava. Ją iškėlė tarp ledynų, dar iki šiol neapgyventuose tyruose, sovietų žmonės. Ant raudono audeklo atvaizduotas valstybinis Sovietų Sąjungos herbas. Ši vėliava žemės viršūnėje iš nepasiekiamos tolybės skelbia žmonijai apie gigantiškos kovos pasisekimus, kuri buvo vedama sovietinių žmonių, kad užkariavus Šiaurės polių.

Apie Arktikos tyrinėtojų žygius parašyta šimtai tomų knygų ir dar bus parašyta ištisos bibliotekos. Šių metų vasarą sukanka lygiai keturiosdešimts metų nuo tos dienos, kuomet poliaus ieškotojai, apsivilę kitomis pervežimo priemonėmis, pradėjo tiesti oro susisiekimo takelius į šiaurinį žemės ašigalį.

Keturiasdešimt metų atgal virš Špicbergeno salos pakilo orlaivis ir atsidavė pietų vėjo valdžion. Tuo laiku dar nebuvo išrastas pirmasis lėktuvas. Už dviejų metų iki staro jaunas mokslininkas Solomon-August Andre, būdamas ekspedicijos viršininku orlaivyne, Švedijos antropologijos ir geografijos draugijoj kalbėjo:

"Ar nelaikas mums . . . kelionei į šias srytis paieškoti kitos priemonės, apart rogių? Taip, laikas delei to, beabejo atėjo, ir mums netenka dargi ilgai ieškoti: yra priemonė, tartum tyčia dėlei to sutverta. Ta priemonė—orlaivis; ne tas, apie kurį svajojo, pilnai valdomą laivą, kuriam nusilenkia, todel, kad jo niekad nematė, bet orlaivis, kuris pas mus jau yra ir į kurį taip nepalankiai žiūri tik todel, kad atkreipia domę tiktai į jo trūkumus . . . Tokiu orlaiviu gali būti padarytas perlėkimas per ledinius tyrus."

Andre ekspediciją ištiko daugelio poliusinių ekspedicijų likimas. Privertė trečią kelionės dieną apleisti žuvančio orlaivio gondolą, trejetas keliauninkų per du su puse mėnesių bėgo iš ledynų nelaisvės, vilkdami paskui save roges su maistu, prasiskindami kelią per nepereinamas ledų uolas. Klastingos ir slaptingos Ledyniuoto okeano tekmės nešiojo juos kartu su ledais nežinomais keliais.

Vieną dieną, kuomet šiaurės belaisviai, po didelio vargo, persikėlė į stropiai paruoštą ledinę bakužėlę, kad praleidus ten žiemą, ledas po jais persiskyrė ir viena bakužės siena atsidūrė vandenyje. Jiems pavyko išrėplioti į visiškai neapgyventą amžinais ledais apklotą Baltąją salą, kur jie ir žuvo 1897 metų žiemos pradžioje. Žuvusiųjų kūnai, jų dienynai, lagerio liekanos buvo atrasta tiktai po 33 metų, bėgyje kurių pasaulis nieko nežinojo apie drąsiųjų šiaurės lakūnų likimą.

Nuo to laiko oro lakiojimo technika toli pralenkė Šolomono Andre svajones. Aviatoriams su "pilnai valdomais" aparatais pavyko perlėkti Šiaurės polių. Tiesa, tai kainavo daug aukų ir buvo surišta su didelėmis nelaimėmis, kuriose, kaip taisyklė, gelbėtojų rolėje išstodavo sovietų lakūnai.

Bet štai sovietų mokslininkai ir lakūnai pastatė sau uždavinį, tiek pat drąsų, bet daug sudėtingesnį, kaip Andre idėja dargi jo laiku. Iki šiol aviatoriai apsidirbdavo poliaus rajono apžvalga iš aukštumos lakiojant lėktuvais. Sovietiniai Šiaurės tyrinėtojai tarė: "Ar nelaikas peržiūrėti šį klausimą?" Ir jau peržiūrėjo. Jie ne tik dalėkė iki poliaus, bet ir nusileido ten ant plaukiojančio ledyno. Ir ne tik nusileido, bet įsikūrė gyventi—su radio stotimi ir maisto reikmenimis.

Pirmą kartą žmonijos istorijoj sovietiniai Šiaurės tyrinėtojai pasiekė Šiaurės polių ir pasilieka ten žiemavoti. Negalima užmiršti, kad nežiūrint į visą šių dienų technikos jėgą, nusileidimas ir žiemavojimas Šiaurės poliaus rajone surištas su didžiausiais pavojais.

Dar niekas nežino, koki ant poliaus būna šalčiai ir audros, kokios jėgos ten glamžo storiausius ledynus, koki vėjai užpuls poliusinikų palapines, koki spindėjimai raibins mūsų draugų žiemavotojų akis arba kokia tamsa paims juos savo glėbin. Jie pasiliks vieni neapgyventoj mūsų planetos viršūnėj, kad visa tai sužinojus.

Bet ne, jie nesijaus ten save vienatvėje, nesijaus save atskirtais nuo pasaulio.

Andre ir jo sankeliaiviai buvo taipgi beprotiškai drąsūs. Jie buvo atkaklūs iki paskutinės savo gyvenimo valandos. Įgrimzdę į vandenį, apimti ligos, nustoję vilties išsigelbėti, jie visgi, pasilikdami mokslininkais, užrašinėjo dienyne savo pastebėjimus besimalančius ledų stichijoj. "Dažniausiai jie susidarę iš plonų klodų, užslinkusių vienas ant kito. Jie, žinoma, plaukioja ir šiaip taip sulipę, bet neišlaiko didelių sunkenybių."

Šios Andre eilutės galėtų priklausyti ir akademikui Smidtui ir poliaus žiemavotojų viršininkui Papaninui.

Už pusantro mėnesio prieš tai Andre savo dienyne rašė: "Kaip nuostabu sklandyti čia virš Lediniuotojo okeano. Pirmasis, kas sklandė čia orlaiviu . . ." Tai galėjo pasakyti ir Vodopjanovas, ir Molokovas, ir Aleksejevas. Bet Andre tęsė savo dienyną jau abejodamas: "Ar greit atsiras mūsų pasekėjų? Ar paskaitys mus bepročiais, ar paseks mūsų pavyzdį?" Paskui jis pereina prie išpažinties: "Aš nesiginsiu, kad pas mus visus vyrauja išdidumo jausmas. Mes skaitome, kad ramiai galime sutikti mirtį, padarę tai, ką mes padarėme. Ar paeina visa tai nuo ypatingai stiprausindividualumo jausmo, kuris negali daleisti, kad pragyventum ir numirtum, kaip eilinis, ainių užmirštas? Ar tai garbės troškimas?"

Andre žodžiai pripildyti kilnaus išdidumo, bet tai vienataus aro su palaužtais sparnais išdidumas. Ne, M. Vodopjanovas galvoja ir rašo kitaip. Prieš lėkiant į Šiaurės polių jis parašė piesę "Svajonė." Svajonė apie lėkimą į Šiaurės polių. Svajonė išdidi, bet rami. Galima sakyti, kolektyvė svajonė. Ši piesė pirmą kartą buvo suvaidinta Maskvos Realistiniam teatre kaip tik tą pačią dieną, kuomet Vodopjanovo lėktuvas nusileido Šiaurės poliuje ir įsmeigė ten sovietų vėliavą. Šios vėliavos audeklas paskelbė visam pasauliui ne tik apie sovietinės technikos ir sovietinių žmonių pirmenybę, bet taipgi ir apie mūsų sovietinės, moksliniai patikrintos kolektyvės svajonės pirmenybę.

Polius vadinasi mūsų planetos viršūnė. Bet iš didelių aukštumų visuomet atsiveria nauji gorizontai. Sunku atspėti, kaip daug naujo duos mokslinis darbas poliuje fizikam, biologam, nekalbant jau apie okeanografiją ir kitus praktinius mokslus. Tūkstančiai problemų teks išrišti mūsų mokslininkams. Neveltui pavydi jiems didžiausi ir doriausi pasauliniai mokslininkai.

K. P.

(Iš R. Artojo)

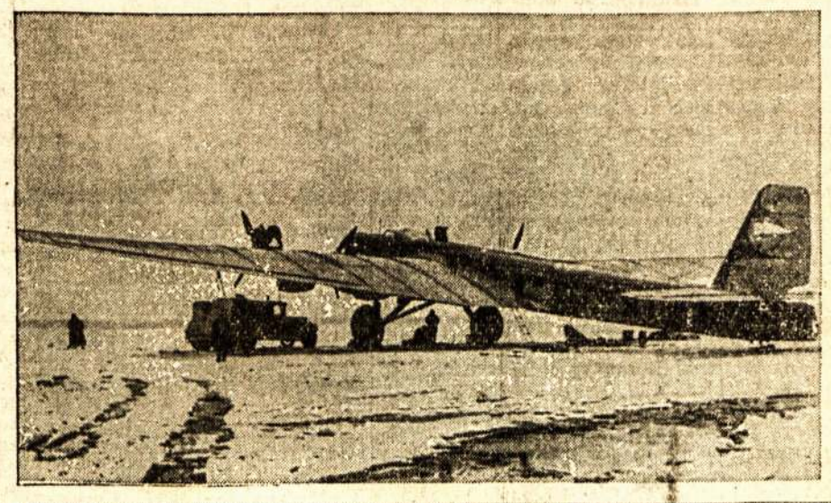

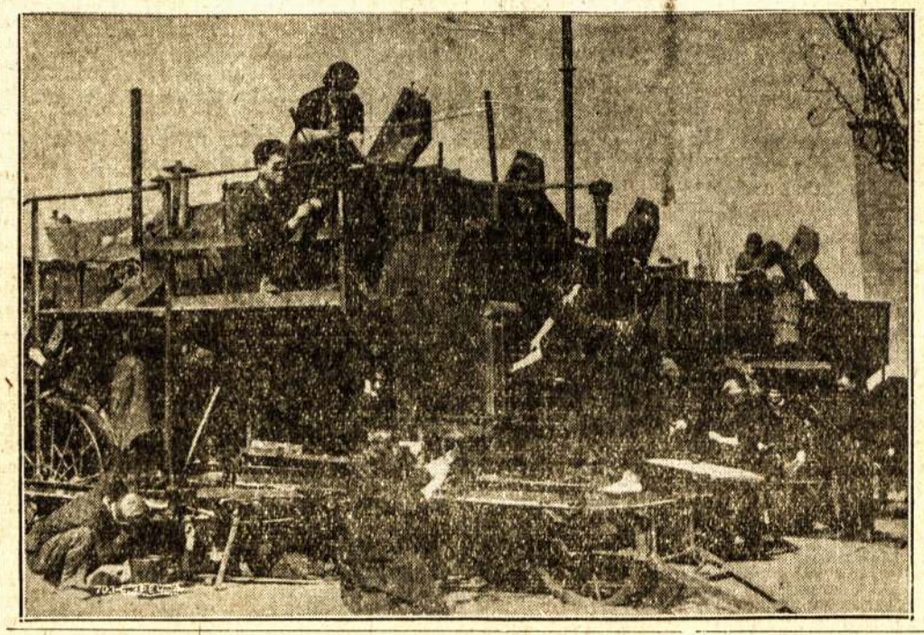

Sovietų Sąjunga virsta mokslo, technikos ir tyrinėjimų šalimi. Jos mokslininkai užkariavo gamtą ir pačiame šiauriniame ašigalyje. Čia matyti SSRS orlaivis (dešinėj) N-170, kuriuomi mokslininkų ekspedicija nuskrido į ašigalį ir įsteigė kempę. Dešinėj (viduryj) prof. Schmidt su savo sandraugais, su kuriais skrido į ašigalį. Apačioj kombainas, kurių SSRS dabar labai daug naudojama valymui javų nuo laukų.

Apie ekspediciją skaitykite straipsnį iš Raudonojo Artojo.

KAIP GREITA YRA LAPĖ

Laukinių gyvulių tyrinėjimo specialistas Cottam įsitaisė tam tikrą prietaisą, kuris užregistruoja gyvulių bėgimo greitumą. Jam tiriant Karolinoje vienos lapės greitumą, pasirodė, kad pirmutinius 100 jardų kumutė bėgo 26 mylių greitumu per valandą, o už 100 jardų jos greitis pradėjęs silpnėti ir už pusės mylios atstumo sumažėjo iki 21 mylios per valandą. Kad gyvulys greičiau bėgtų, buvo išgąsdintas.

Norint žinoti, ar žmogus galėtų pavyti lapę, tai išskaičiavus jos greitumą ir žmogaus, pasirodo, kad pusę mylios lapė pajėgia nubėgti per vieną minutę ir 26 sekundas, o pasaulinių bėgikų aukščiausias rekordas rodo, kad žmogus tą patį atstumą pajėgia nubėgti per vieną minutę ir 50 sekundų. Reiškia 24 sekundėmis vėliau. Tai kaip ten nebūtų, bet žmogus kol kas nepajėgia laputės pavyti.

MOTERYS ILGIAU GYVENA UŽ VYRUS

Žmonių gyvenimo ilgumo statistika rodo, kad moterys turi daugiau progų ilgiau gyventi, negu vyrai. Pavyzdžiui paėmus 1,000 penkiolikos metų merginų, iš jų 659 turi progą pasiekti 65 metų amžiaus, o iš tūkstančio vyrų, pasiekti tą patį amžių, turi progų tik 589. visa 70 progų mažiau vyrams. Paėmus tūkstantį moterų, turinčių po 25 metus amžiaus apie 675 turi progą pasiekti 65 metų amžiaus, o iš tokio pat skaičiaus vyrų ir tokio pat senumo, turi progą pasiekti 65 metų amžiaus tik 607. Tokias žinias suteikia viena žmonių gyvasties draudimo kompanija.

Gyvenanti ant ūkės moteris turi geresnių progų sulaukti 65 metų amžiaus, negu jos sesuo, gyvenanti mieste. Iš tūkstančio ant ūkės gyvenančių vyrų, 702 turi progą pasiekti minimą amžių, o iš tokio pat skaičiaus gyvenančių mieste, turi progą tik 571. O iš tūkstančio gyvenančių ant ūkės moterų, tą pat amžių turi progą pasiekti 752, o gyvenančių mieste tik 663.

Šios skaitlinės paimtos remiantis įvairių luomų žmonių sudėjus. Tad aišku, kad turčiai išgyvena ilgesnį amžių, o darbininkai neturi tiek progų gyventi, kaip šiose skaitlinėse patiekta.

SVARSTYKLĖS, KURIO M I S BUS GALIMA PASVERTI DULKES

Radiumo kaina, kuri už vieną unciją radiumo yra viš 850 tūkstančių dolerių, yra visiškai menka sulyginus su pagaminimu bent kokių naujų hormonų, arba vitaminų mažo kiekio, iš kurių, nekurie atsieina 10 milijonų dolerių vienai uncijai.

Del šių klausimų mikroschemijos mokslas senai dirba ir stengiasi išrasti svarstykles, su kuriomis galima bus pasverti mažiausią dulkę. Mikroschemistai dirba del tokių svarstyklių išradimo.

Mikroschemijoj naudojama svorio vienutė yra viena milijoninė gramo, arba moksliškai vadinama gamma. Didelė dulkė sveria kaip tik vieną gammą ir del jos smulkesnio pasvėrimo reikalinga ištobulinti svarstyklės. Per daug uždėjus dulkių ant šių svarstyklių, mikroschemiški rezultatai gausis beverčiai.

Mikroschemiškos svarstyklės bus ant tiek jauslios, kad virpėjimai nuo pravažiuojančių automobilių, ar virpėjimai nuo praeinančių požeminių traukinių ant jų padarys didelę veikmę. Nuo gyvulio kūno šiluma, ar žmogaus šiluma, gal galima bus užrekorduoti pagelba šių svarstyklių. Viena kompanija ant tiek naivi, kad pasiskelbė turinti svarstykles, su kuriomis galimą pasverti ir šviesas. Svarstyklės, kuriomis bus galima pasverti šilumą, šviesą ir pravažiavimą automobiliaus yra nepasitikimas instrumentas tinkamui išmatavimui svorio. Dabar kreipiama domė, išrasti svarstykles, kuriomis prie laboratorinių sąlygų galima būtų tinkamai subalansuoti vienos gammos svorį.

Apie tokius žygius praneša Amerikos chemistų draugija.

GAISRAS, KURĮ NEUŽGESINA NUO 1884 METŲ

Suvienytose Valstijose, Ohio valstijos pietryčiuose jau nuo 1884 metų dega po žeme anglys. Apskaitliuojama, kad iki šiam laikui gaisras jau sunaikino apie 28 milijonus tonų geros rūšies anglių, ir gal dar sunaikins 14 milijonų tonų, jeigu nebus užgesinta. Be to, gaisras gali persimesti į Hocking klonį, kur šalis gauna apie vieną dešimtąją reikalingų anglių.

oooo vbgką vbgk vbg kvbgUm

Per 53 metų laikotarpį, daugelis to krašto gyventojų gyveno virš degančio pečiaus ir buvo daug atsitikimų užregistruota, kad keletas asmenų pusiau stebūklingai išsigelbėjo nuo mirties ir sužeidimų. Be to, liko keletas ir neišaiškintų atsitikimų, kad prapuolė asmenys, kur spėjama, jog jie tapo to gaisro aukomis.

Požemyj gaisrui plečiantis į visas puses, niekas negali pasakyti, kurioj vietoj jis išsimuš į žemės paviršių. Liepsnoms ir gasams mušantis į viršų, tapo sunaikinta daug ūkio žemės ir miškų. Buvo apleista nemažas skaičius namų, pavojus gręsė bažnyčioms ir mokykloms. Kur tiktai gaisras po žeme praėjo, ten paprastai neigiamai paveikė į namus, vieškelius ir į ūkio žemę.

Apie porą metų atgal, gaisras praėjo po vieno miestelio užmiestį. Ten nuslinko žemyn namai ir apie tuzino namų pamatus paėmė po žeme, kad tuos namus turėjo apleisti. Dabar netoli svarbiausios to miestelio gatvės, gyventojai jaučia sienų trūkinėjimą ir kilimą iš po žemių išeinančio karščio. Darbininkai dirbantieji mainose irgi jaučia, kad netoli jų kas kart kyla karštis. Iš patyrimų jie žino, kada pakils iki aukščiausio laipsnio karštis, reiks pasiimti savo įrankius ir prasišalinti. Ne labai senai vienos mokyklos mokiniai pradėjo skųstis didele mokykloje šiluma. Tyrinėjimai parodė, jog už 20 pėdų nuo mokyklos namo, po žeme degė naglys.

Laike lietingų laikotarpių ir ūkanų, iš anglių smilkstantieji dūmai slenka į namus. Nakties laiku kalnų pašlaitės būna lyg ir iluminuotos. Vietiniai gyventojai iš padėties kartais turi ir juokų. Viena iš juokingiausių istorijų, tai vienas farmerys pasodino bulves, o kada kasė, buvo visiškai iškepę.

Dabartiniu laiku apimtas gaisro plotas yra šešių mylių ilgio ir keturių mylių pločio. Nekuriose vietose gaisras matosi, o kitose vietose paslėptas skalų. Yra planuojama į anglies gyslas įleisti požeminius, gaisrą neperleidžiančius barjierus ir tuo užkirsti jam kelią. Tačiau iki šiam laikui visos dėtos pastangos nuėjo veltui. Buvo mėginama net vieno upelio vanduo paleisti į degančias mainas ir tuo sulaikyti gaisrą. Bet vanduo tik pasitarnavo sutvėrimui daugiau garų, kurie dar daugiau spaudė nuo anglių paeinančias dujas į anglis ir daugiau plėtė gaisrą. Kitą kartą anglies gyslose buvo padarytos cementinės sienos, bet nuo karščio jos susprogo ir ugnis prasimušė pro jas. Dabar tos gaisrui užtvaros bus daromos iš žemės ir dumblo, pro ką tikimasi nepraeis ugnis.

KĄ GALI PADARITI GASOLINAS

Gasolinas, tas paprastas skystis, kurį naudoja kiekvienas automobilistas, yra vienas iš kraštutiniausių skysčių; jis susideda virš iš tūkstančio įvairių substancijų tirpinių.

Jeigu į paprasto gasoliną įmaišyti tam tikrą dalį oro, tai įvyktų toks sprogimas, kurį gali padaryti tik 83 svarai dinamito. Reiškia su vienu galionu gasolino galima susprogdinti didžiausį pastatą. Jeigu pastatyti neužkimštą gasoliną galiona 300 kubinių pėdų turinčiam kambarėlyje, tai gali tiek prigaruoti jo į orą, kurio pakankamai užtenka sprogimui.

Taipgi gasolino charakteris labai mainosi prie įvairios temperatūros. Dažnai galima gauti iš 50 galionų bačkos į kitą bačką pilant 51 galioną.

Ką Veikia Ant Šiaurės Poliuso Žiemavotiejі

MASKVA, Birželio 18.—Nuo šiaurės poliuso Krenkelio siųstas paskutinis pranešimas sako, kad tyrinėtojų grupė, kuri jau mėnesis laiko kaip gyvena ant slenkančio ledo, kasdien varo pirmyn savo darbą prie saulės šviesos, nes dabar ji ten nenusileidžia. Tyrinėtojai atsikelia šeštą valandą ryte ir padaro pirmas metereologines peržvalgas ir dirba iki pirmai valandai nakties. Kasdien apžiūri savo tris pagrindines bazes, kur sudėti įrankiai ir maisto atsargos, kad jos neatitruktų ir nenuplauktų nuo jų, arba nenugarmėtų į pasidariusį plyšį.

SOVIETŲ DIRIŽABLIS NUSILEIDO IR PAKILO NUO VANDENS

MASKVA, Birželio 21.—Kada sovietų sparnais pirmą kartą buvo perskrįsta iš vieno kontinento į kitą per viršų pasaulio, tuomet lengvesnėj už orą orlaivininkystėj padarytas kitas didelis atsiekimas.

Dirižablis V-8 vakare iškrido iš Maskvos, beskrisdamas per Parejaslavski ežerą, buvo priverstas nusileisti ant vandens, kur išbuvo dvi valandas ir pusę ir be jokios pašalinės pagelbos pakilo aukštyn. Tai pirmas toks atsiekimas lengvesnėj už orą orlaivininkystėj.

NUMIRĖ SENIAUSIAS ŽMOGUS KANADOJ

Praeitą šeštadienyje North Bay apylinkėje, Ontarijoje, mirė Jonas Birch, kuris birželio 3 dieną atšventė savo 114 gimtadienį. Tai buvo seniausias žmogus Kanadoje. Jis atvyko iš Rusijos turėdamas 43 metus ir gyveno visą laiką ant savo farmukės. Rusijoj gyvendamas dalyvavo Krymo karėje. Jis paliko keturias dukteris, tris sūnus, dvidešimts aštuonis anūkus ir vieną proanūkį.

Kaip Socialistai Darbavosi Lietuvoj 1904 Metais

(Atkelta iš 4 puslapio)

palei stubas. Patariau, kad darbą atliktų gerai, nes aš lauksiu iki jis sugrįš. Taip man bežiūrint jis įmetė į kelias stubas. Priėjo ir prie tų dviejų vyrų, kuriuos aš palikau, ir jiems davė po lapelį ir pradėjo prašyti, kad jie jam padėtų juos išmėtyti. Aš tuomet nuvažiavau toliau ir džiaugiaus, kad storastą apgavau. Jis manė, kad aš turiu revolverį ir gal dar aš ne vienas, gal dar ir daugiau draugų turiu, kad taip drąsiai elgiausi. Taip atvažiavau iki Želvos.

Želvoj teko mėtyti slaptai, o kai kur mėčiau tik ant gatvių, nes čia visi žinojo, kas aš esu, aš buvau apšauktas socialistu, nors man pačiam daug truko iki gero socialisto.

Kada parvažiavau namo, motina vėl pradėjo verkti. Ar iš džiaugsmo, ar taip del ko, nežinau. Turbūt delto, kad aš buvau Vilniuj, nes tuo laiku visi dažinojo, kad aš buvau Vilniuje. Ant rytojaus atėjo daug svečių. klausinėjo, ką girdėjau Vilniuje. O aš jiems dalinau atsišaukimus. Kurie nemokėjo skaityti, tiems perskaičiau pats. Taip visus atsišaukimus išdalinau iki vieno, nors daug naktų nemiegojau. Buvo galima išdalinti daugiau.

Neužilgo pradėjo mane lankyti žandarai, pradėjo daug ko klausinėti. Nors smagu buvo gyventi Lietuvoj, bet delto teko vykti užsienin, į Kanadą.

Skirtumas Tarp Draugų ir Giminių Vaišingumo

Lietuvos žmonės yra labai vaišingi nuo senų laikų. Lietuvių tautos vaišingumas atspindi net lietuvių istorijoj. Vienok ilgų vaišių lietuviai matytis nemyli, kad liaudyj labai plačiai įsigyvenęs posakis: "Svečias lig vartų malonus ir geras." Kartais teta ar dėdė atsilankė į svečius būna labai vaišingai priimti, bet del vienokių ar kitokių priežasčių jiems užsibuvus ilgiau, kaip tai pradeda nebemylėti ir taiko maistą jau ne geresnį, bet prastesnį; gal delto, kad greičiau išvyktų.

Senas tradicines formas gyvenimas keičia. Šiandien, gyvendami užsienyj, mažai susieinam su giminėmis arba visai netenka turėti bent kokius santikius su giminėmis, o tik su draugais.

Man teko lankytis kolonijose ir apsistoti pas draugus ir likti svečiu. Niekuomet nepajauti, kad jau būtum sunkenybė ar laipsniškai kas dieną jaustum nepasitenkinimą svečiu. Viena man iš įdomiausių kolonijų, tai Torontas. Čia jau teko net po kelis kartus būti įvairiais reikalais ir vis apsistoti pas draugus, kaipo svečiui. Atvykęs į Torontą, nieko nesvyruodamas tuoj nudrožiu pas drg. Z. S. Jakavičius. Buvo laikų, kad praleidau arti dviejų mėnesių ir vis svečias. Visą svetystės laiką žmonės linksmi, malonūs, draugiški, o išvykstant pabrėžia, kad jau kada būsi Toronte, tik neužmiršk atsilankyti į svečius.

Nežinau, nei kaip tokiems žmonėms reiktų išreikšti draugišką padėką, ne vien už jų vaišes, bet už tokį malonų draugiškumą. Aš visai nemanau, kad drg. Jakavičiai pageidauna mano dovanų, bet norėjau parodyti, kaip apsišvietę darbininkai moka gražiai santaikauti.

Tas parodo, kad socializmo santvarkoj visi būtų ne giminėmis pasiskirstę, bet artimais nuoširdžiais draugais.

J. Ž.

PIPIRNIČIA

LIETUVIŠKI KUNTAPLIAI

Šiurpi Geležinkelių Katastrofa

Paskutinę minutę gavome nepaprastai šiurpią žinią. Širyt apie 9 val. ryto Kauno geležinkelių stoty susidūrė du traukiniai. Smulkesnio katastrofos aprašymo nededame del vietos stokos. Traukiniai susidūrę bemanievruojant. Yra aukų! Ieškininkas pasakojo, girdėjęs nepaprastą vaitojimą ir žviegimą. Susidūrę prekiniai traukiniai pakrauti bekonais. Mirtinai užmuštiems bekonams suteikta pagelba. Nors žmonių nė nesužeista, bet kuo šiandien skiriasi žmogus nuo kiaulės. Abu valgo, abu nieko negalvoja, abu piauna ir t.t. Bekonus augina pienu, o vaikus duona su vandeniu.

Aukštoji Matematika

Liet. Aidas praeito šeštadienio numery pasiskelbė, kad jis spaudžiamas nauja rotacine mašina, kuri per valandą išspausdinanti 70,000 egzempliorių. Dabar matematikos fakultetas daro apskaičiavimus, per kiek sekundžių ta mašina atspausdina Lietuvos Aidą?

Sporto Naujienos

Gegužės 16-17 dienomis Kaune įvyko lengvosios atletikos sezono atidarymas. Po atidarymo, gegužės 20 dieną, Kauno miesto tarybos posėdyje įvyko pirmosios špilkomis badymosi lenktynės Karo muziejaus sodelio praplėtimo pareinamąjam iš rankų į rankas sumanymui laimėti.

Aukos į Krepšį

Kaip žinome, Europos nugalėtojams Rygoj mūsų krepšininkams daug kas aukojo pinigais. Sudėta buvusi visiškai stambi pinigų suma dovanoms pirkti, tačiau jų nupirkta buvę labai maža. Likusieji pinigai, anot pačių sportininkų, nuėjo į Kažo krepšį . . .

(Iš Kuntaplio)

Lietuvoje

LAKŪNAS NUSILEIDO Į ŽMONIŲ MINIĄ

Šiais metais Lietuvos Aero Kliubas beveik visuose didesniuose miesteliuose surengė aviacijos dienas, kurių tikslas buvo išreklamuoti orlaivininkystę ir parodyti civilinės aviacijos jėgas. Tokia diena atsibuvo ir Ukmergėje.

Ukmergiečių susidomėjimas aviacija buvęs didelis. Į parinktą aerodromui vietą suplaukė iš Ukmergės ir iš provincijos minios žmonių. Civiliniai lakūnai rodę ką gali. Įvairius numerius rodęs lakūnas Dženkaitis, bet po įvairių suktukų jam užspringęs motoras ir negalėjęs nusileisti kur reikia, o nusileidė apie 80 metrų nuo minios. Nusileidimo vieta buvo duobėta. Kai lėktuvas prisilietė žemę, vienas važiuoklės ratas įvažiavo į duobę ir lėktuvas pasuko tiesiog į žmonių minią. Pasigirdo išsigandusių žmonių šauksmai. Iš viso šioje skaudžioje nelaimėje nukentėjo 10—12 žmonių. Vienas vaikas apie 6 metų amžiaus vietoje žuvo, apie 4—5 žmonės buvo sunkiai sužeisti ir nugabenti į ligoninę, o kiti lengviau. Pats lakūnas taip pat kiek susižeidė. Lėktuvas irgi apgadintas.

Lakūnai pasakoja, kad pažiūrėjus oras buvo gražus, bet skraidyti buvę labai sunku. Lėktuvus traukte traukę prie žemės. Gal būt ir oras kiek prisidėjęs prie tos nelaimės.

KĄ PASAKOJA PABĖGĘS IŠ GENEROLO FRANKO KARIUOMENĖS

Kauno gatvėmis jau kelinta diena slankioja juodbruvis vyrukas, kuris traukia į save praeivių dėmesį nepaprastai apdriskusia kažkokios nežinomos kariškos formacijos uniforma. Jį apstoja daug smalsuolių, kai jis pasirodo viešoje vietoje, arba įstaigose, kur jis rūpinasi savo asmens dokumentais. Vyrukas nenoromis kalba su nepažįstamais ir tik labai kamantinėjamas jis su aiškia išgąstimi akyse murmteli: "Esu ištrūkęs iš ispanų svetimšalių legijono, kuris generolo Franko naudojamas karui su ispanų vyriausybe, ir išsigelbėjęs savo gyvybę atbėgau, gerų žmonių padedamas, į savo gimtinę, Lietuvą, kurią palikau prieš 8 metus, norėdamas pasaulyje pergyventi įdomių nuotykių . . ."

Dar šiek tiek pakamantinėtas, vyrukas, kuris kalba vokiškai ir vidutiniškai lietuviškai (klaipėdietiškai), pasakoja, kad jis esąs žydų tautybės, vardu Josifas Šaferas, gimęs už Gargždų, Klaipėdos krašte, Laugalių kaime ir kurį laiką dirbęs Rietave mėsininku. Nors plačiau jis vis bijąs kalbėti, nes jam vis vaidenąsi ispanų sukilėlių vyriausybės rykštė, tačiau įtikintas, kad generolo Franko ranka per trumpa pasiekti jį Lietuvoje, jis pagaliau sutinka plačiau išsikalbėti.

Pasirodo, kad tas bėglys iš generolo Franko karuomenės, prieš 8 metus turėjęs kišenėje savo tėvo septynetą tūkstančių litų, išsiėmė usienio pasą ir išvyko į platųjį pasaulį.

Jis ilgai bastėsi po Vokietiją, Franciją, Italiją, Egiptą, Alžirą ir pagaliau, kai atsidūrė ispanų Moroko Melilos mieste, jis jau buvo be cento. Policijos organai jokiu būdu jam neleido imtis kokio nors darbo, įsakė išsikraustyti. Pagaliau jis buvo ispanų policijos įkalbėtas stoti svetimšalių legijonan pagal sutartį penkeriems metams. Jis su tuo sutiko. Legijone būdamas, jis gyveno dažniausia Tetuane, o gyvenimas buvęs labai sunkus. Vyriausybei labiau rūpėjusi žirgų sveikata, negu kareivių. Be maisto ir aprangos, dar mokėdavę po ketvirtį pezetos. Nors teko labai apgailauti, bet kelias atgal buvęs labai sunkus. Ir štai prasidėjo generolo Franko sukilimas. Svetimšalių legijono pulkai laivais naktimis buvę permesti į Ispanijos Alžesiro uostą ir jie buvę pasiųsti karo laukan ne prieš arabus, bet prieš pačius ispanus. Jiems padėti buvę suformuoti arabų pulkai, kurie esą labai ištroškę surasti galimybę krikščionis skersti. Patekęs pragaran, Šaferas dar labiau pasiilgo Lietuvos, savo gimtinės ir ieškojo progos patekti į nelaisvę, bet veltui. Kaipo kulkosvaidininkas, jis buvęs beveik visuose Ispanijos karo frontuose ir pagaliau po Malagos sugriovimo ir paėmimo, jam pavykę toli už Malagos, prie Motrilio, atsidurti vyriausybininkų rankose. Jis buvo sukilėlių sužeistas ir nugabentas į Barseloną, kur išgulėjęs ligoninėje apie porą mėnesių. Pagijęs išvyko per Franciją, Šveicarją, Austriją atgal namo. Lietuvos pasiuntinybės, ypatingai Prahoje, jį sušelpė kiek galėjo ir pagaliau jis atsidūrė Kaune, kur jį priglaudė žydų karių sąjungoje.

Šaferas nenoromis pasakoja apie patį karą ir apie jame dalyvaujančius italų ir vokiečių kariškius. Jis vis tvirtina, kad jam uždrausta kalbėti apie politiką . . . Tačiau teigia, kad nors respublikonai yra kur kas skaitlingesni savo kariuomene, bet nebūtų atsilaikę be savo aviacijos, kuri esanti rusų vadovaujama ir žymiai praneša italų ir vokiečių aviaciją.

Šaferui buvo pasiūlyta išėjus iš ligoninės stoti į tarptautinę brigadą, kur jam buvo žadėta surasti nemažą lietuvių kolegų, bet jis atsisakęs, nes troškęs kuogreičiau ištrūkti iš karo pragaro ir pasiekti savo gimtąjį kraštą. Dabar jis turįs vargo su savo asmens dokumentais.

VIENAM KAIME TĄ PAČIĄ DIENĄ NUSKENDO 2 ŽMONĖS

Alytus. — Gegužės 20 dieną Miklusėnų kaime, esančiam apie 3 kilometrus nuo Alytaus, paskendo ūkininko Ražaičio 16 metų amžiaus tarnas V. Burokas. Jis maudėsi trečiame forte, siaurame griovyje, kuris yra gana gilus. Nors aplink buvo suaugusių, tačiau nickas jo neišgelbėjo.

Tą pat dieną ir to pat kaimo Juozo Pangonio mažas berniukas ir dvi mergaitės nuėjo pas kaimynę Žilinskienę, ant kurios kiemo yra šulinys su labai žemu rentiniu. Vaikai, matyti, žaidė arti šulinio ir berniukas, kuris teturėjo tik tris metus, įkrito į šulinį. Savininkų nebuvo namie, o tik jų maži vaikai. Dvi mažos mergaitės, berniuko sesutės, mėgino jį gelbėti paduodamos kibiro kabiklį, tačiau 6 ir 8 metų mergaitės vaiko ištraukti nepajėgė. Kol buvo pranešta tolimesniems kaimynams jau vaikas buvo senokai paskendęs ir jį atgaivinti nepasisekė.

NUBAUDĖ ŽMOGŲ, KURIO PAVARDĖS NIEKAS NEŽINO

Žvalgybininkai 1935 metais sulaikė jauną žmogų, kuris turėjo pasą Juozo Zikaro vardu, išduotą Krakių valsčiaus valdybos. Buvo išaiškinta, kad pasas suklastuotas, iš Jono Zikaro paso perdirbtas į Juozo Zikaro pasą, o Jonas Zikaras buvo jau išvykęs į SSRS.

Šis nežinomasis buvo uždarytas kalėjiman ir prasidėjo tardymas. Tardant išaiškinta, kad nežinomasis gyvenęs Vilijampolėje, bet kuo jis vertęsis—neaiškiu. Žvalgybininkams to tik ir reikėjo. Tuojau sudarė kaltinimus, būk esąs Kominterno agentas.

Teisiamasis aiškinosi, kad esąs kilęs nuo Kuršėnų, mažas būdamas su tėvais išvykęs į Rusiją, ten užaugęs ir gyvenęs, o paskui nelegalai atvykęs Lietuvon, nes į gimtąjį kraštą traukus širdis. Pasą nusipirkęs už 50 litų senamiesčio rinkoje. Kada atvykęs iš Rusijos, bijojęs sakyti, nes tuojau įtartų komunistu.

Nors kratos metu pas jį nieko nerado ir žvalgybininkai apie jo veikimą jokių žinių neturėjo, bet žmogų išlaikė du metu kalėjime ir dar ant pabaigos kaltino, kaipo Maskvos agentą. Teismas išnagrinėjęs bylą rado kaltu tik už naudojimąsi netikru pasu ir nuteisė vienieriems metams paprasto kalėjimo, ką senai jis jau atsedėjęs.

AUGA POLITINIŲ KALINIŲ SKAIČIUS

Gegužės 26 dieną Apliaciniai rūmai nubaudė klaipėdiškius C. Grilį ir Dulkienę po 6 metus sunkiųjų darbų kalėjimo ir Eugeniją Zaleckaitę vieneriais metais paprasto kalėjimo už gaminimą komunistinio turinio atsišaukimų. Petrą Kičą, marijampolietį, už nelegalios literatūros platinimą nubaudė šešeriais metais sunkiųjų darbų kalejimo.

Tą pat dieną kariuomenės teismas paskelbė rezoliuciją, sulyg kurios nubausti šie jonaviškiai: Mironas Voitenka dešimčia metų s. d. kalėjimo; Titas Karalkovas, Dionisijus, Zubriakovas, Petras Čistovas ir Stasys Štabinskas po 8 metus sunk. darbų kalėjimo; Klemensas Markevičius 6 metais s. d. kalėjimo; Čistovas Andriejus 2 m. 8 mėnesiais; Trifilijus Karpušeskinas 6 metais s. d. kalėjimo; Jonui Orlovui liko dar vieneri metai ir 4 mėnesiai kalėti; Jonui Parfionovui liko 4 metai kalėti; Vasylius Podvorotnikovas nubaustas 8 mėnesiais; Aleksui Pupinui liko dar dveji metai ir 8 mėnesiai kalėti; Jonui Radionovui liko šešeri metai sunkiųjų darbų kalėjimo; Sergiejus Trofimas nubaustas pusantrų metų s. d. kalėjimo; Vaclovas Visockis ir Lukjanas Zkatovas nubausti po trejus metus sunkiųjų darbų kalėjimo. Visi jie buvo kaltinami už pasipriešinimą valdžiai ir už komunistinį veikimą.

SUDEGĖ VEVIRŽĖNŲ MIESTELIS

Birželio 1 dieną vakare kilęs labai didelis gaisras smarkiai sunaikino Veviržėnų miestelį Kretingos apskrityje. Tai buvęs labai didelis gaisras, per kurį sudegė didelė miestelio dalis, net 34 namai, tarp kurių pašto namai, klebonija, daugelis krautuvių ir kitų namų.

Gaisras kilęs iš lentpiūvės prievakary. Buvo vėjuota diena ir nesant kam gesinti ugnis nesulaikomai plėtėsi po miestelį.

KAI ŪKININKAS POPIERMALKES SKUTA

Biržai.—Lujanų kaimo vienas ūkininkas, turįs veik 50 ha žemės, apskaičiavo, kad jam geriau išeis, jei jis su šeima eis popiermalikių skusti, o ne žemę dirbs. Pradėjus jam popiermalkes skusti, tai nepatiko kitiems darbininkams. Vieną rytą ūkininkas, tik pradėjęs darbą, pastebėjo, kad įrankiai staiga atšipo. Pasirodė, kad kiti darbininkai į medžius buvo prikalę vinių. Ūkininko draugas paliūdijo, kad jis matęs, kai vienas darbininkas kalęs vinis. Ūkininkas pareikalavo tą darbininką iš darbo atleisti. Del to buvo kilę muštynės. Paskui buvo pravesta kvota.

PRIGĖRĖ ŠULINYJE

Gegužės 23 dieną Pustapėdžių kaimo, Vilkaviškio valsčiaus gyventojas Šperbelis laukuose nenaudojamame šulinyje rado prigėrusį savo brolį Liūdą, 36 metų, kuris iš namų buvo pasišalinęs jau nuo gegužės 12 dienos.

Namiškiai ypatingo dėmesio į jo pasišalinimą iš namų nekreipė, nes jis buvo truputį psichiniai nesveikas ir labai dažnai palikęs namus nuvykdavo pas gimines.

Ar jis netikėtai ar sąmoningai įkrito šulinin, nepasisekė nustatyti.

ATSIRADO 5 BRIEDŽIAI

Sudargas. — Šiuo laiku į Sudargo apylinkės miškus iš kažkur atklydo 5 briedžiai, kurie dažnai išeina iš miško laukan į žmonių rugius ar dobilus ėsti ir padaro gana daug žalos, bet žmonės jiems nieko blogo nedaro. Tik už briedžių padarytus nuostolius jie kreipėsi su prašymu į Sudargo miškų urėdiją, kad atlygintų. Pažymėtina, kad tie briedžiai yra visai jaukūs, nes žmogų prisileidžia iki 80—100 metrų atstumo, kai juos eina išvaryti iš rugių ar dobilų. Spėjama, kad šie briedžiai bus atbėgę iš Vokietijos miškų, nes seniau čia jų nebuvo. Žmonės šiais gražiais miško gyvuliais—briedžiais yra labai susidomėję.

RASTAS DINGUSIO ŽMOGAUS LAVONAS

Kupiškio valsčiuj, Aukštaičių kaime, 1936 m. rudeniop, nežinia kur dingo šio kaimo ūkininkas Alf. Skėrys.

Gegužės 4 dieną, dingusio A. Skėrio lavonas surastas Lėvenos upėje.

Manoma, kad Skėrys buvo užmuštas ir įmestas į upę, nes ant lavono rastos gilios žaizdos.

NUSIŠOVĖ AMERIKIETIS MALŪNININKAS

Gegužės 18 dieną rastas savo kambary nusišovęs Vyžuonių malūno dalininkas Vincas Indrašius, 47 metų amžiaus. Kalbama, kad jis nusišovęs delto, jog per brangiai atsėjusi malūno pusė, be to, šeimyniniai reikalai nebuvę darnūs. Velionis taip pat manęs grįžti į Ameriką, nes tebebuvo Amerikos piliečiu.

MOTINA DĖL SKURDO NUSIŽUDĖ, O JOS PAMESTAS VAIKAS TAPO MILIJONIERIAUS PAVELDĖTOJU

Maždaug prieš 5 metus, Jonavos pakraštyje gyventojai paryčiu išgirdo purvinuose tarpvarčiuose gaištančio naujagimio vaiko balselį. Pamestinukas, matyt, savo motinos buvo rūpestingai šiltai suvyniotas. Motina manė, kad jos vaikas bus greit pastebėtas ir priglaustas. Bet ji apsiriko, nes jos pamestam vaikui teko išgulėti ilgi rytojaus ryto ir per šį laiką vaikas išsilaisvino pats iš vystyklų ir baisiai sušalo.

Žinia nepaprastai greitai perbėgo visą miestą ir prie vaiko subėgo didelis būrys smalsuolių. Labdaringos žydų moterys liūdną radinį įnešė į namus ir administracijos organų akyvaizdoje vaikas iš skudurų buvo išvyniotas. Ten patį rastas rašučukas, kuris žydiškai surašytas taip:

"Esu varginga našlaitė. Neturiu jokių giminių bei prietelių šiame pasaulyje. Turėjau numylėtinį, bet šis mane nežmoniškai apgavo ir man dabar nieko kito neliko šioje ašarų pakalnėje . . . Del nepaprasto skurdo ir gėdos pasiryžusi atsiskirti su šiuo gyvenimu. Kai jūs, geri žmonės, surasit mano brangų vaiką, tai aš jau nebebūsiu gyvųjų tarpe. Būsiu dėkinga, jei gerieji žmonės mano mažyčio pasigailės ir jį užaugins, nes jis nekaltas, turi gyventi, o gal jo, kas žino, laukia laimingas likimas . . ."

Rūpestingos motinos uoliai pakaitomis prausė, maudė, žindė ir vystė vaiką, kol jis pasveiko nuo peršalimo ir buvo priimtas į Kauno žydų vaikų namus, kurie yra Višinskio gatvėje. Kadangi savo laiškutyje vaiko motina prašė vaiką vadinti Jokūbu, tai jis ir buvo pavadintas.

Iš karto žmonės nelabai tikėjo vaiko motinos laiško turiniui ir manė, kad jinai kažkur gyvenanti, o gal slapta kartais vaikštinėja palei prieglaudos tvorą ir savo pamestą vaiką bučiuoja savo motiniškomis akimis. Tačiau keliems mėnesiams praslinkus, Nemuno buvo išplautas nelaimingosios motinos lavonas.

Vaikas savo pirmus gyvenimo metus labai vargingai gyveno, nes del minėtos savo šaltos nakvynės turėjo iškovoti sunkią kovą su mirčia. Pagaliau vaikas sulaukė 5 metų. Savo patraukimu ir protu jis palenkė į save visos prieglaudos simpatiją.

Šiomis dienomis į Kauną užsuko vienas turtingiausių iš iš Belgijos sostinės Briuselio žmonių, kuris kartu yra tenykščių žydų žymus veikėjas ir labdarys. Šis stambus milijonierius yra bevaikis ir lankydamasis Kauno žydų labdaringose įstaigose aplankė Višinskio gatvėj esančius Žydų vaikų namus. Čia jis su savo žmona drauge sumanė įsūnyti vaiką ir paprašė jam parodyti visus prieglaudoje esančius vaikus nuo 1 iki 5 metų.

Milijonieriai ilgai rinko kandidatą ir pagaliau jie išrinko kaip tik aprašytąjį vaiką, kurio motina del vargo ir perdėtos gėdos nusižudė.

Jankelė—Jokūbas jau iš prieglaudos išrašytas. Belgijos milijonierius įsūnijo ir gavo garsią pavardę.

COLEMAN ANGLIAKASIAI PASIŲS ISPANIJOS KOVOTOJAMS DOVANŲ

Per draugą M. Shotą, iš Coleman, Albertos, anglių kasėjų gavome Ispanijos kovotojų paramai aukų nuo sekančių draugų ir draugių: M. Shotas aukavo $2.00; po $1.00 aukavo: J. Cherry, Mrs J. A. Cherry, M. Gurkšnis, J. Gurkšnis ir St. Grinkus; po 50 centų aukavo: J. Yakob, J. Snith, Mrs Snith, O. Zabrauskas ir Mrs Zebrausky; po 25 centus aukavo: W. Kriščiūnas ir N. Bobbitt. Viso $10.00.

Tai graži parama iš neskaitlingo būrelio.

Kadangi draugai pažymėjo, kad aukos skiriamos Ispanijos reikalams, o dabar didžiausias reikalas yra pasiųsti Mackenzie-Papineau batalijonui dovanų ir tos aukos gautos kaip tik tame laikotarpyje, tai Liaudies Balso administracijos ir redakcijos nutarimu, draugų ir draugių pinigai su pavardėmis bus priduoti Mackenzie-Papineau batalijono draugų komitetui ir jų vardais bus pasiųsta Ispanijos kovotojams dovanų.

Manome, kad draugai nesipriešins už tokį patvarkymą.

Redakcija

Aukos Icpanijos Kovotojams

Surinko drg. J. Naujokas: J. Kamichaitis 10 c., G. Plienius 25 c., Jankaitis 25 c., J. M. Naujokas 10 c., J. Astra 25 c. ir M. Baličienė 25 c. Viso $1.20.

Per drg. A. Betkų gauta; aukavo drg. J. Silkinis 50 centų.

Draugas V. Žilinskas surinko: Pijus Jakubauskas $1.00, T. Norut 25 c., F. Stukas 50 c., P. Karpus 50 c., T. Vaičius 50 c. Viso $2.75.

Priduota per drg. Straževičių. Aukavo A. Byras 25 ir E Undraitis 10 c. Viso 35 centai.

Surinko drg. T. Taparauskas. Aukavo A. Taparauskas 10 c. ir S. Ilavelle 10 c., Viso 35 cent.

Pridavė drg. Daukantas. Aukavo: J. Kriaučiūnas 50 c., M. Pavilonis 25 c., J. Zulys 25 c., A. Gasenrier 25 c., J. Drabota 25 c., Ch. Markūnas 50 c., J. Barčas 50 c. ir M. Vilkickas 10 c. Viso $2.60.

Surinko drg. E. Dabrovolskienė. Aukavo: A. Stukus 50 c., W. Masienė 60 c., Charle 25 c., K. Šimonis 25 c., Ed. Udrossky 25 c. ir K. Doveika 50 centų. Viso $2.35. Taipgi drg. Dabrovolskienė jau pirmiau pridavė $3.00, kurių pavardės jau tilpo spaudoj.

Per masinį Toronto lietuvių susirinkimą aukavo drg. V. Kirvela 50 centų.

Numirė A. Menkevičienė

Atsilankęs į Lachne, Que., išgirdau liudną naujieną, tai numirė draugė A. Menkevičienė. Velionė gyveno ant menkos pašalpos, kas gal prisidėjo prie jos gyvenimo sutrumpinimo. Paliko nuliūdusį vyrą ir keturis mažučius vaikučius.

Vietiniai draugai ir draugės numatė, kad velionės palaidojimui ir vaikučiams yra reikalinga pagelba. Girdėjau, kad draugių Bačiulienės ir Jakniūnienės pastangomis surinkta nemažai paramos, kurios dar liksią ir našlaičiams. Taipgi tos pačios draugės savo rankomis nupynė puikų gyvų gėlių vainiką ir papuošė velionės karstą. Už tai toms draugėms nuo Lachine ir Montrealo visų užuojautą teikiančių lietuvių priklauso didelis ačiū.

Praeivis

Ačiuojame Mus Atjautusiems Liudėsio Valandoje

LACHINE, QUE.—Didelę padėką išreiškiame visiems, kurie tik prisidėjo prie atidavimo paskutinio patarnavimo mūsų motinai ir mano žmonai, ir gausiai parėmėte aukomis, be kurių būtų buvę labai sunku suteikti mirusiai paskutinį patarnavimą. Šioji jūsų pagelba ir mirusiai patarnavimai dalinai pagelbėjo mums pernešti gana didžio liudėsio valandas. Todel širdingai ačiuojame.

A. Menkevičius ir Vaikučiai

Lumberdžekiai Remia Kanadiečių Batalijoną

Trumpai prieš Liaudies Balsui einant į spaudą, teko turėti pasikalbėjimą su jaunu, labai energingu vyruku, Lenkų Darbininkų Sisivienijimo Kanadoje nacionaliu sekretorium draugu A. Morskiu.

Jis važinėdamas po kempes ir miestelius organizavo darbininkus į įvairias organizacijas ir rinko Mackenzie-Papineau batalijono pagelbai aukas, kurių parvežė apie $400.00. Jis labai entuziastiškai kalba apie miškų darbininkus. "Nemačiau daugiau pasirįžusių žmonių gelbėjime Ispanijos žmonių laisvės," sako draugas Morskis.

Ypatingai gerą įspūdį parsivežė iš Cameron Falls, ketvirtos ir penktos kempės. Ketvirtoje kampėje rado 103 darbininkus, padarė pas kempę viešą susirinkimą ir tie darbininkai, tarp kurių buvo virėjai, raštininkai ir žemesnieji užveizdos, suaukavo kanadiečių batalijono pagalbai $168.00. Penktoje kempėje, kuri randasi Howarth, Ont., rado 84 darbininkus, kurie suaukavo $118.35.

Šiose kempėse užtiko nemažą skaičių ir lietuvių, apie kuriuos draugas Morskis gavo labai gerą įspūdį. Iš aukotojų sąrašo pastebėjau, kad mūsų spaudoje gerai pažįstami draugai: J. Malickas ir J. Citavičius aukavo net po $3.00; po $2.00 aukavo: P. Kunčys, E. Jakštys, B. Giedraitis ir J. Legas; po $1.00 aukavo: J. Mickūnas, S. Valimas, J. Goptaitis ir T. Urbas.

Suprantama, kad ant tikrojo sąrašo yra gal tris kartus daugiau sužymėtų lietuvių, negu čia pažymėta, bet del pavardžių taikymo kitataučių spaudai negalima tikrai atskirti ir tvirtinti jog jos lietuviškos

M. G.

Kaip Socialistai Darbavosi Lietuvoj 1904 Metais

S. PAKNIS

(Pabaiga)

stražninkai. Nekurie žmonės pradėjo bėgti į šalį. Nekurie sakė: "Žiūrėkite, ir socialistai tuoj bėgs," nors jie labai apsiriko. Mat niekas nežinojo, kiek mūsų tenai buvom. Pamarneckas vėl išsitraukė revolverį ir sušuko:

—Draugai, duokite tiems caro bernams kelią, tegul jie prieina arčiau.

Jie priėjo kiek arčiau, pradėjo ką tai murmėti, bet ką jie sakė, nebuvo galima suprasti. Nors draugas Pamarneckas juos šaukė, tačiau kiek pastovėję nuėjo savais keliais. Gal bijojo mūsų, nes nežinojo, kiek buvom.

Pamarneckas kalbėjo toliau nušviesdamas, kas yra karas, delko mūsų broliai žūsta ir kieno reikalus gina; kam kunigai tarnauja ir delko jie bijosi socialistų ir t.t.

Po mitingo teko susipažinti su nekuriais draugais, kurie vadinosi socialistais. Pasikalbėjome ir traukėm namo.

Ant rytojaus atėjo pas mane mano pusbrolis K. Paknis. Jis buvo žiaurus socialistų priešas. Jis tuo laiku buvo storasta. Kaip nieko nežinodamas, jis kliausia mane, ką girdėjau Šešuolių miestely. Girdi, gal dar nebuvau buvęs po sugrįžimo iš Rusijos. Aš atsakiau, kad buvo daug įdomių dalykų. Aš pats netikėjau, kad gali taip būti, atsakiau jam. Jis pažiūrėjo į mane sukandęs dantis, lyg šuo, norėdamas kąsti, ir pareiškė:

—Žiūrėk, ar nebūsi tuojau areštuotas. Gali būti sušaudytas ar Sibirijon išvarytu ant viso gyvenimo, nors tavo gyvenimas labai trumpas.

Jis pradėjo socialistus keikti ir visaip niekinti. Bet aš nedaviau jam ilgai kalbėti. Pradėjau nurodinėti darbininkų gyvenimo sąlygas Lietuvoje, aiškinti, kas caras ir dvasiškija ir t.t. Bet jis laikėsi savo ir tiek. Girdi, šiuo laiku geriau prie caro, negu kur kitur. Nurodinėjo, ką mes galime padaryti tokiai galingai valdžiai.

—Visus sušaudys, kaip zuikius, sugrūs į kalėjimus ir bus po viskam,— tvirtino jis.

—Ar caras ir visa kunigija galėtų sulaikyti jūrų bangas, kurios įsisiūbavę?—stačiau jam klausimą.—Nėra tokio galiūno, kuris galėtų tą padaryti. Taip pat niekas nesulaikys darbininkiško judėjimo.

Tada jis pradėjo su manim kiek švelniau, papasakojo, kad kokį tai kalvį žandarai suėmė, labai sumušė, nes pas jį rado socialistinių atsišaukimų, ir šiandien nežino, kur jis yra, gal gyvo nebėra. Gali ir tau taip būti.

Aš sakiau, kad man gali ir taip būti, bet visiems taip nebus. Mes kovosime iki paskutinio lašo kraujo—iki pergalės. Aš dar kartą jam pastebėjau, kad būtų atsargus su išdavinėjimais draugų, nes žmonės gali atsilyginti tokiam carberniui. Taip ir atsiskyrėme.

Už poros dienų gaunu pakvietimą vykti į Želvos miestelį į susirinkimą.

Kada atėjau paskirton vieton, radau Pamarnecką. Užklausiau kame dalykas. Susirinko apie 10 asmenų, iš kurių aš nepažinau tik vieno. Už kelių minučių prasidėjo mitingas. Pamarneckas išsiėmė laišką, kuris skambėjo taip: "Ponas Pamarneckas labai skriaudžia mus (vadinasi B. Pamarnecko tėvas), uždraudė mišką ir ganyklas. Mes kaimiečiai jaučiamės perdaug nuskriausti per poną Pamarnecką."

Svarstome tą laišką gana ilgai ir niekaip negalime prieiti prie išvados. Draugas B. Pamarneckas (minėto pono sūnus, geras socialistas) davė tokį įnešimą: "Siųskime mano tėvui rezoliuciją protestuodami prieš tai." Ant to visi sutikome ir jį išrinkome parašyti rezoliuciją. Jis apsiėmė ir tuojaus parašė. Su rezoliucija visi sutikome. Po to išsiskirstėm kas sau.

Vėl dirbu namie, pas savo motiną.

Už kiek laiko gavau nuo jo laišką iš Vilniaus. Jis rašo, kad jis norėtų su manim pasimatyti, nes turįs labai svarbių reikalų. Tas mane labai sujaudino, Vilnius nuo mūs buvo gana toli, rodos devynios rusiškos mylios. Neėmė daug laiko—aš jau ir važiuoju į Vilnių. Už poros dienų buvau Vilniuje.

Atėjau į nurodytą adresą. Priėjęs prie vartų patraukiau varpelį. Sargas klausia, ko aš noriu. Atsakiau, kad noriu matyti B. Pamarnecką. Parodžiau jam laišką. Jis liepė eiti vidun. Kadangi buvo didelis mūras, tai vos suradau, pusvalandį laiko ieškojau.

Draugiškai pasisveik i n o m spausdami viens kito ranką. Jis buvo apsikrovęs visokiais atsišaukimais. Pradėjo pasakot apie visokius nuotykius, kuriuos jis pergyveno būdamas Vilniuje. Labai apgailestavo, kad daręs daug klaidų būdamas apie Želvos miestelį. Girdi, klaidas atitaisyti esą negalima, jau pervėlu. Nors nežinojau jo klaidų, bet pradėjau suprast kame dalykas. Man atrodė, kad jis daugiau apsipažino su politika ir pradėjo pastebėti visus netaktiškumus praeityje.

Užklausiau, kaip patinka gyventi Vilniuje. Atsakė, kad buvo geriau pas tėvus, negu čia, bet pradėtas darbas reikia baigti be poilsio. "Pas tėvus visko turėjau, bet negalėjau žiūrėti į išnaudojimą. Reikia dirbt prieš juos, prieš išnaudotojus, kad tam galą padaryti," jis pareiškė.

Klausia jis mane, ar aš žinau, kam aš esu jam reikalingas Bet aš į tai atsakiau paklausdamas, kas jam yra, kad jis toks sunykęs. Tuomet jisai atsakė, kad kūniškai esąs sunykęs, bet dvasiškai stiprus, kaip uola.

—Meldžiu, drauge, atleisti, kad mes padarėm tau daug išlaidų, — pradėjo aiškinti apie reikalą.—Matote, mes čia turime daug visokių atsišaukimų. Labai reikalinga juos išplatinti, ypatingai apie Želvos apskritį, nes tas kampas labai tamsus.

Mums bekalbant atėjo dar du draugai, bet kokios tautos jie buvo, tai nežinau. Lietuviškai nemokėjo, tai kalbėjo rusiškai. Vienas iš jų pakvietė mane eiti pasižiūrėti jo turto. Pirmiausia įsivedė į tamsų kambarėlį ir pasakė, kad tai jų sandelis, kuriame randasi jų turtas. Daugiausia buvo žandarų ir garadovų brauninku. "Jeigu nori, gali išsirinkti vieną, kuris tau geriau patinka," tarė man.

Apžiūrėjęs viską pergulėjau pas juos. Ant rytojaus išėjom į miestą, pasivaikščioti. Nusivedė mane į Aušros Vartų bažnyčia. Jie man aiškina, kad tik kelios dienos atgal jie čia atėmę brauninką iš garadovo. Aš užklausiau, keli jie buvo. Atsakė, kad tik dviese. Jie man pasakė labai įdomią istoriją. Girdi, nupiovę garadovui diržą tarp minios žmonių ir liepę draugams tėmyti jį, kad neitų tuoj paskui juos. Tuomet juodu nuėję sau palikdami garadovą stovintį ant vietos. Policijantas bijojęs pasijudinti, nes manęs, kad tenai yra daugiau socialistų.

Po pusryčių pradėjau rengtis namo, nes su arkliais atvažiavau, tai reikia žiūrėti ir jų. Atsisveikinęs nuėjau pas vežimą, į kurį du vyrai krovė visokios rūšies atsišaukimus. Taip ir išvažiavau iš Vilniaus.

Pavažiavęs kelis verstus, pradėjau tuos atsišaukimus dalinti tiems, kuriuos tik sutikau kelyje. Pavažiavęs keletą mylių sustojau pailsėti. Keliu eina žmonės, o aš dalinu jiems atsišaukimus.

Kada taip dalindamas atsišaukimus atvažiavau iki Paberžės miestelio, sutikau žandarą, bet jis nuėjo nieko nesakęs. Tas mane padrąsino, todel pradėjau dalinti dar smarkiau. Nekuriems daviau daugiau kaip po vieną, kad duotų kitiems.

Giedraičiuose turėjau keletą pažįstamų. Jiems daviau kelis šimtus išdalinimui.

Atvažiavau iki Bastūnų kaimo, kuris buvo netoli vieškelio. Sutikęs kelis žmones daviau atsišaukimų. Jie man paaiškino, kad kaime randasi labai žiaurus storasta, kad jis didelis darbininkų priešas. Girdi, jis juos tuojau išduosiąs valdžiai, delko teksią daug nukentėti. "Kaip dievą mylį, ponaiti, neklampink mūsų į nelaimę," skundėsi žmonės. Aš paklausiau kaip jis vadinasi. "Šinkūnas," atsakė ir parodė, kur jis gyvena. Aš paprašiau jų, kad jie palauktų čia, o aš nuėjau pas jį pasikalbėti. Paaiškinau, kad jis pats atneš tuos atsišaukimus ir pasiūlys jiems.

Atėjau pas storastą, pasišaukiau laukan ir duodu jam pundą lapelių, aiškindamas, kad jis turi juos išnešioti po visą kaimą. Nors jis iškarto labai kratėsi, bet kai pamatė, kad aš ranką laikau kišenėj, griebė atsišaukimus ir pradėjo darbą—nešioti

(Pabaiga 3 puslapyj)

Kanados ir Amerikos Lietuviai

Pasiųskime Ispanijoje Kovojantiems Dovanų

Kadangi nesenai pasibaigė Ispanijos sąvaitė, kurioj ir visos Kanados lietuvių stambesnės kolonijos prisidėjo su stambia parama, kaip kam gali atrodyti, jog Ispanijos liaudies kovotojų rėmimo reikalas tam tikram laikui turėtų būt užmirštas. Tačiau tikrenybėj visos tos sukeltos aukos negalėjo patenkinti reikalą. Iki šiol visoje Kanadoje sukeltos aukos nuėjo medikaliniams reikalams, kaip tai daktaro N. Bethune įsteigtos kraujo perliejimo vienutės palaikymui ir Ispanijos sąvaitėje sukeltos aukos Mackenzie-Papineau batalijonui ambulanso nupirkimui.

Suprantama, kad aukos nuėjo kilniam, bendram tikslui, bet pavienių draugų buitis buvo lyg užmiršta. Ispanijoj kovojantieji draugai negavo atskirų dovanų nuo pavienių savo draugų. O tas begalo svarbu! Mes žinome iš didžiojo karo patyrimų, jog visų armijų kareiviams buvo siuntinėjami asmeniniai siuntiniai. Dabar Ispanijoj Mackenzie-Papineau batalijone kovoja virš 500 kanadiečių, tarp kurių yra ir keli lietuviai. Jie už apgynimą pasaulio žmonių laisvės ir demokratijos negaili savo gyvybių, bet gulėdami apkasuose dažnai pamano, ką veikiai ir kaip atsineša link jųjų žygių Kanadoj pasilikę draugai. Niekas negali ginčyti, jog niekas kitas negali parodyti Kanadoje pasilikusių draugų tokį didelį jiems draugiškumą ir jų žygių įvertinimą, kaip pasiuntimas jiems dovanų. Bet iki šiol dovanų nebuvo pasiųsta.

Toronte susitvėręs Mackenzie-Papineau batalijono draugų komitetas nutarė užpildyti šią spragą. Jo pastangomis paskelbta dovanų siuntimo sąvaitė, kuri prasidėjo 21 birželio ir baigsis su liepos 1 diena.

Tos svarbios sąvaitės staigus paskelbimas paeina nuo to, kad Mackenzie-Papineau batalijono draugų komitetas staiga sumanė Ispanijon pasiųsti vieną didžiai autoritetingą žmogų, kuris ant laivo sės liepos 1 dieną ir nuvežęs siuntinius Ispanijon asmeniniai įteiks į kiekvieno kovotojo rankas, su tuo žygiu padrąsins Mackenzie-Papineau batalijono kovotojus ir parodys jog Kanadoje pasilikę draugai stovi su jais. Ištyręs Ispanijos kovotojų sąlygas ir plačiai išsikalbėjęs su Mackenzie-Papineau batalijono kariais, minėtas asmuo grįš Kanadon ir pervažiuos su maršrutu visą Kanadą, pranešdamas, kaip jiems ten einasi, ir kitas svarbias žinias iš Ispanijos. Apie maršruto pasekmingumą, nereikia abejoti, nes vykstantis asmuo yra žinomas visoj Kanadoj. Su tu maršrutu susikels dar daugiau paramos.

Turbūt visiems žinoma, kad ne viską galima pasiųsti Ispanijon. Tad Mackenzie-Papineau batalijono draugų komitetas nustatė, kad pakietai susidarytų iš sekančių daiktų: 200 cigaretų, poros pakelių muilo, keletos saugių skustuvėlių ir saldainių. Žinoma, kad šie daiktai geriausia atatinka dovanomis. Jie turi būt gražiai supakuoti ir uždedamos siuntėjų pavardės ir kam siunčiama, jeigu kas turi pažįstamą ir būtinai nori jam pasiųsti. Tačiau užrašyti kas siunčiama didelės svarbos nesudaro, svarbiausia užrašyti, tai kas siunčia, nes galėtų įvykt taip, jog vienas gautų labai daug siuntinių, o kitas nieko, bet ten kovojantieji draugai kovoja už vieną tikslą, tai ir nesilaikytų to patvarkymo ir dovanas dalintųsi visi lygiai.

Taipgi pageidaujama, kad daug geriau būtų, jei norintieji pasiųsti Mackenzie-Papineau batalijono kariams siuntinius, prisiųstų ne pakietus, bet pinigus po pusantro dolerio už siuntinį. Mat, virš išvardintieji daiktai daug daugiau kainuoja (200 cigaretų kainuoja $2.00) perkant pavieniai, negu visi siuntiniai perkant Toronte, ar New Yorke.

Tad draugai ir draugės, kaip greitai pamatysite šį atsišaukimą, tai greitai pasiųskite Liaudies Balso antrašu po pusantro dolerio, kuriuos galite sudėti ir keli draugai, pažymėkite savo pavardes ir antrašus, mes priduosime jūsų pinigus ir antrašus Mackenzie-Papineau batalijono draugų komitetui, už juos bus nupirkti siuntiniai, ant jų užlipdyti jųsų antrašai ir pavardės, ir jie bus per vieną iš Kanadoje žymiausių asmenų iškilmingai įteikti už barikadų gulintiems Mackenzie-Papineau batalijono nariams. Nesvarbu, kad jūs jo nepažįstate, bet svarbu tas, kad jus pažintų gavęs dovaną ir kiti ir jūsų asmuo nors tų karių vaizduotėj būtų ten už tų akmeninų barikadų su pasaulio žmonių laisvės ir demokratijos gynėjais, stiprintų ir įskatintų tuos herojus dar prie didesnių žygių.

Tad kaip greitai galėsite, taip greitai pasiųskite pinigų, nupirkimui tokio siuntinio. Būtų gerai, kad gautume prieš liepos pirmą dieną. Neblogai bus, jeigu prisiųsite ir vėliau, bet pavėlintieji nebus galima organizuotai nuvežti ir organizuotai įteikti. O kada vyksta į ten žygius [illegible], tai pageidautina, kad siuntinių būtų kuodaugiausia ir jų ištektų kiekvienam Mackenzie-Papineau batalijono kariui.

Todel Kanados lietuviai pasistatykime užduotį, kad mūsų pastangomis būtų pasiųsta bent keli desėtkai siuntinių.

Greitai pinigus siųskite Liaudies Balsui.

Redakcija

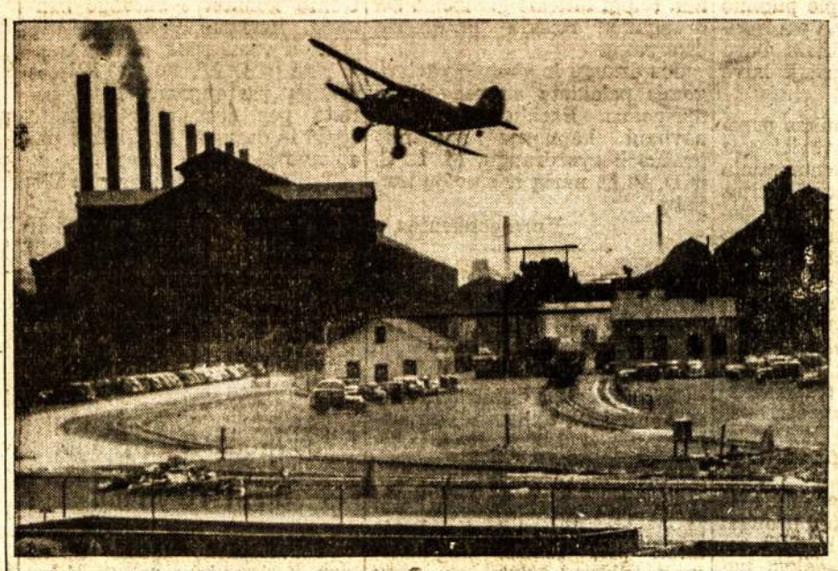

Šie vaizdai iš Suvienytų Valstijų plieno darbininkų streiko. Dešinėj matyti orlaivis virš Niles plieno fabriko su maistu skebams. Kadangi vienas orlaivis nupuolė ir susikūlė ir kadangi numetamą maistą dažnai paimdavo streikieriai, o ne skebai, tai kompanija buvo priversta mesti šį metodą. Dešinėj scena iš policijos užpuolimo ant plieno darbininkų Chicagoj, per kurį užmušė 9 darbininkus. Apačioj P. Murray, Plieno Darbininkų Organizavimo Komiteto pirmininkas.

CHICAGOS LIETUVIAI

Chicaga yra Amerikos lietuvių centras,—ne vien, kad ten lietuvių daugiausia gyvena; ten yra daugiausia lietuvių kultūrinių ir bizniškų įstaigų.

Sulyg 1930 metų surašinėjimo statistikos, Chicagoj gyvena 65 tūkstančiai lietuvių. Bet kaip kurie Chicagos lietuviai apskaičiuoja, kad skaitlinė nėra tikra. Daug lietuvių surašinėjant pasisakė esą amerikonai, kiti net ir lenkais užsirašė. Yra tokių, kurie senai prieš didįjį karą atvažiavę ir užsirašo save gimusiais Rusijoj ir juos paskaito rusais. Nekurių lietuvių nuomone, su čiagimiu jaunimu Chicagoj yra virš 100,000 lietuvių.

Chicagoj yra spausdinami trys lietuvių dienraščiai, komunistų "Vilnis," socialistų "Naujienos" ir katalikų "Draugas." Tautininkai leidžia sąvaitinį "Sandara." Bridgeporte ant Halsted gatvės prie kiekvieno laikraščių pardavinėjimo "stendo" pamatysi krūvas lietuviškų laikračių. Draugiausia pardavinėjama "Naujienos" ir "Vilnis." O visam mieste yra šimtai vietų, kur yra pardavinėjami lietuviški laikračiai.

Su kuriuom lietuviu nesutiksi ir įsikalbėsi, pasirodo, kad krizio laikais veik kiekvienas yra maža ar daug praradęs pinigų banke ar ant kokios nuosavybės, morgičių negalint išmokėti tapo atimta.

Nežiūrint to, kad nekurie prarado pinigų ir nuosavybes, visgi Amerikos lietuviai nuo senai įsigyvenę ir daug pasiturinčiau gyvena už Kanados lietuvius.

Paėmus lietuvius biznierius, tai čia jų yra įvairiausių: yra trys didelės lietuvių namų rakandų krautuvės, daug bučernių ir kitokių biznių, o daugiausia, tur būt, saliūnų. Kada teko įsikalbėti su nemažai lietuvių, tai, pasirodė, kad iš jų daug mano, kad prie progos reikėtų atsidaryti saliūną. Ne tik lietuvių yra daug saliūnčikų, bet abelnai saliūnų yra net perdaug. Kaikuriuos distriktuos, tai kas trečios durys saliūnas. Jeigu nori saliūne laikyti alų ir degtinę, tai vien laisnis kainuoja į metus apie $800. Tatai nemažai saliūnų yra ant pardavimo, matomai sunkiai verčiasi. Vienas draugas pasakojo, kad saliūnas gali pasilaikyti, jeigu turi tris girtuoklius kostiumerius, kurie kas sąvaitę prageria visą savo uždarbį, o jeigu kas turi apie 5 ar daugiau girtuoklių kostiumerių, tai tas jau geroką pelną padaro. O tokių žmonių, sako, nemažai esama.

Kadangi Chicagoj lietuvių yra labai daug, tai čia dauguma iš jų tebekalba sava tarme, iš kur Lietuvoj kilę. Čia išgirsi žemaitį, dzuką, ar kokį kupiškėną savąja tarme kalbantį. Ypatingai tie žmonės, kurie laikraščių neskaito arba visai mažai skaito, aišku, negali persiimti, išmokti lietuviškos literatūrinės kalbos, taip ir lieka savos tarmės patrijotai.

Chicagoj yra nemažai apsišvietusių, prasilavinusių žmonių, kurie dirba kultūrinį darbą tarpe Chicagos lietuvių, priklauso darbininkų organizacijose ir dalyvauja darbininkų judėjime. Bet yra žmonių, kurie su lietuvišku kultūriniu judėjimu visai persiskyrę, o prie amerikoniško neprisitaikę, nes nemoka gerai anglų kalbos. Jie pamegdžioja amerikoniškas tradicijas, bet prie jų neprisitaiko, iš lietuvių kalbos padarė didžiausį žargoną ir taip savo šeimynoj tėvai su vaikais kalbasi, iš ko išeina lietuvių ir anglų kalbų mišinys.

Nežiūrint to, kad Chicagoj progresyvių lietuvių spauda plačiai skaitoma, Rymo katalikų bažnyčios trustas dar turi nemažą įtekmę į lietuvius darbininkus. Sakoma, kad daug biednai gyvenančių lietuvių prisilaiko prie parapijų ir bažnyčios. O ir tų lietuviškų parapijų Chicagos mieste yra apie tuzinas ir virš pora tuzinų kunigų. Turi vienuolynus ir minyškas. Be to, katalikai turi pastatę vadinamą Švento Kryžiaus ligonbutį. Katalikiško judėjimo pagrindas—parapijos ir dar prie parapijų gyvuoją visa eilė visokių šventųjų vardais pavadintų draugijėlių.

Progresyvių lietuvių judėjimas susigrupavęs apie dienraščius 'Vilnį' ir "Naujienas." Kaip ten Chicagoj dauguma vadina "vilniečiais" turi kelias ALDLD kuopas, visą eilę LDS ir to susivienijimo jaunuolių kuopų. Prie LDS priklauso žmonių įvairių pažiūrų, be to, kaip teko patirti, nemažai "vilniečių" priklauso kitose draugijose ir kliubuose,—sulyg išgalės darbuojas. "Naujieniečiai" turi nemažą Chicagos lietuvių pašalpinę draugiją, kurioj irgi priklauso įvairių įsitikinimų žmonių.

Chicagos lietuviai turi įsisteigę dvejas lietuvių kapines. Katalikų Švento Kazimiero kapinės, jau senokai įsteigtos, užima gana didelį plotą ir jose yra palaidota apie 25,000 lietuvių. Laisvos Lietuvių Tautinės kapinės, vėliau įsteigtos, irgi priglaudė kelioliką tūkstančių lietuvių. Lietuvių Tautinės kapinės randasi ant kalnelio, labai gražioj vietoj, smarkiai plečiamos ir remontuojamos. Prie vartų statomas naujas budinkas. Girdėjau kalbant, kad ten bus įtaisyta kremetorija.

Chicagos lietuvių gyvenimas platus ir įvairus, čia tik trumpai paliečiau nekuriuos gyvenimo bruožus.

V. R.

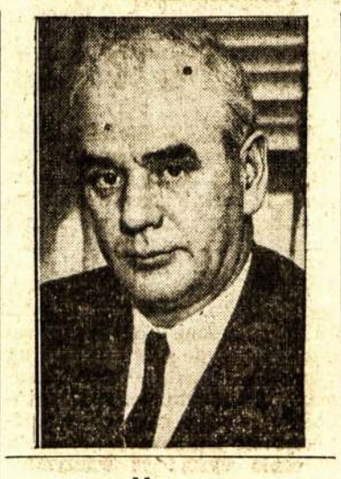

Vagys

Gadynėje kapitalistų
Yra daug įvairių vagių,
Baisiai žiaurių kriminalistų,
Bet yra daug ir mandagių.

Jie plėšia, vagia ką pagauna,
Vagia per dienas ir naktis,
Moterį, vyrą, seną, jauną,
Kiekvieną nuskriaudžia vagis.

Visų vagių tiksla vienodas,—
Gyventi iš triūso kitų,
Tačiau jie skirtingas metodas
Vartoja skriaudimui žmonių.

Vienas su ginklu puola žmogų,
Iškrato žmogaus kišenius,
Kitas, gavęs laiką patogų,
Aprubavoja ir namus.

Kiti nei ginklo nevartoja;
Apvagia žmogų apsukriai,
Pinigus iš jo išvilioja
Kalbėdami saldžiai, gudriai.

Žmogus dirbtuvėj dirba triūsią,
O gauna tik pusę pinigų,
Darbdaviui lieka kita pusė
Pinigų žmogaus uždirbtų.

Kai perka drapanas ar maistą,
Vertelga mok žmogų apsukt,
Nes ir įstatymais juk leista
Pirkėjui dvi skūras nulupt.

Nekurie vis ieško, bėgioja,
Kur pasiskolint pinigų,
O atiduot, nei nesvajoja!
Yra daug ir tokių vagių.

O kitas aiškina taip švelniai,
Kad žmonės pomirties gyvuos.
Sako: "Tuos pekloj degins velniai,
Kurie man pinigų neduos."

Pinigus išsikolektuoja
Gražiai, mandagiai iš žmogaus,
Liežuviu jam taip makaluoja:
"Tu gausi kampelį dangaus."

Vagys, kaip vorai, tinklus audžia,
Aštrūs ir ilgi jų nagai;
Valdžia ne visus vagius baudžia,
Nes kaikurie valdžios draugai.

Prie šitos valdžios kapitalo
Įvairūs vagys žmones skriaus,
Kol skriaudžiami žmonės ant galo
Ant visados vagius nubaus!

Raguotis

KAIP EINA ORGANIZACINIO FONDO KĖLIMAS

Sulyg ALDLD Kanados Veikiančio Komiteto nustatyto laiko organizaciniam fondui sukelti, vajus eina prie pabaigos. Tačiau toli gražu esame nuo savo užsibrėžto taško. Laike vajaus, kuris turėjo pasibaigti su birželio mėnesio pabaiga buvo numatyta sukelti $500, o iki šiol turimomis žiniomis į organizacinį fondą sukelta dar tik apie $300. Reiškia išpildėmė dar tik tris penktadalius kvotos, o laiko liko visai mažai. Todel K.V.K. nuomone vajus turės tęstis iki bus pilnai išpildyta kvota, nes neturint virš nurodytos sumos negalima bus organizatorių palaikyti.

Už organizacinio fondo kėlimą be išimties yra pasisakę beveik visos kolonijos ir pasižadėję po tam tikrą sumą sukelti. Bet iki šiol pasidarbavę yra tik Montrealo, Winnipego, Kapuskasing, Red Lake ir Toronto lietuvių kolonijos. Montrealo abi ALDLD kuopos turi sukėlę virš du šimtus dolerių, Winnipego kuopa $36.83, Kapuskasingo $15.00, Red Lake 13.20 ir Toronto kuopa jau smarkiai darbuojasi—organizacinį fondą kelia visais galimais būdais, buvo suruošus pikniką, renka ant blankų ir kitais būdais. Kiek jaučiama, tai torontiečiai, jau turi virš trisdešimts dolerių ir turi užsibrėžę tikslą sukelti mažiausia $75.00 į organizacinį fondą. Sudburiečiai yra pasižadėję sukelti mažiausia $25.00, edmontoniečiai apie $50.00, lethbridgiečiai prisižadėjo kelti, bet nepasisakė kiek. Trečiam rajone esamos kolonijos galima tikėtis neblogai pasidarbuos, nes rajono komitetas pasiėmė net visą glėbį blankų ir išsiuntinėjo į mainas ir kempes, tad tikimasi iš ten bus gauta nemaža parama. Tokius metodus, tur būt, naudoja ir edmontoniečiai per ketvirto rajono kometitą. Kiek blogiau su timminsiečiais, nes iš ten nesigirdėjo nė jokio atsiliepimo. Na, o Timminsas yra nemaža kolonija ir prie tam yra veiklių draugų, tai draugai aukso kasėjai turėtų įvertinti šį reikalą ir kuogreičiausia atsiliepti. Kitos dvi kolonijos Hamiltonas ir Vindsoras irgi yra pusėtinai rambios, nors abiejose kolonijose yra susipratusių draugų.

Galimas dalykas ir pastarųjų kolonijų draugai darbuojasi, bet pakol kas nepraneša apie savo darbo rezultatus Kanados Veikiančiam Komitetui, o jei ne, tai dar neįvertina reikalo. Tenka dar kartą priminti visiems, jog organizacinio fondo sukėlimas yra ne Montrealo, Winnipego, Sudburio ir kitų nekurių kolonijų reikalas, bet visos Kanados lietuvių reikalas, kaip priklausančių ALDLD kuopos, taip ir pašalpinėse organizacijose. Juk niekam nėra paslaptis, kad pašalpinės organizacijos ir visas progresyviškas veikimas pradėjo smarkiai augti tik tada, kada susicentralizavo Kanadoje esančios ALDLD kuopos. Be jų pagelbos neturėtume tokių stiprių pašalpinių organizacijų ir tokio didelio progresyviško judėjimo, kaip pasaulio darbininkų reikalais, taip ir Lietuvos klausimu. Tad ir dabar ALDLD organizatorius stiprins ne tik ALDLD kuopas, bet ir visą progresyvišką veikimą ir pašalpines organizacijas. Jis didžiausią savo laiko dalį skirs vedimui organizacinio darbo Montreale, o kitą dalį laiko praleis įvairiose kolonijose, išskyrus Torontą, kur organizatorių netrūksta.

Kiek mums žinoma, tai neužilgo Lietuvos fašistai pradės savo akciją Kanadoje. Sulyg Kemešio brošiūros jų agentai bus mokinami Klaipėdoje, ar Kaune kaip vesti užsienyje fašistinę propagandą ir jie privalės aplankyti kiekvieną užsienio lietuvių šeimyną. Į tokią mokyklą jau yra išvykęs į Lietuvą vienas Montrealo asmuo. Neaiškūs asmenys jau senai kaip dažnai pasirodo Montreale. O žinoma, kad Kanados lietuviai trokšta užkirsti jų propagandai kelią, tačiau be žmogaus, kuris tam reikalui dirbtų visą laiką to atsiekti nėra įmanoma. Tad kaip fašizmo nugalėjimas yra visų Kanados lietuvių reikalu, taip ir organizatoriaus palaikymas yra visų Kanados lietuvių reikalu, neatsižiūrint ar kuriai kolonijai jo reikia, ar ne, bet faktas, jog jis reikalingas Kanados lietuvių progresyviškam judėjimui.

Štai faktas, Toronto lietuvių kolonija nepageidaus to organizatoriaus savo kolonijoje, bet jai nemažiau rūpi ir kitų kolonijų likimas, tad ir prisideda prie jo išlaikymo. Jei torontiečiai prisižadėjo sukelti tik apie $75.00, tai ne delto, kad būtų mažos svarbos reikalas, bet del to, jog Toronte randasi viso darbininkiško judėjimo centrai ir turi prie jų išlaikymo prisidėti su daug didesne parama, negu kitos kolonijos. Štai tik per pereitus metus del anglų kalboje darbininkiško laikraščio Daily Clarion turėjo sukelti apie $250.00, kas reiškia daugiau, negu visos Kanados lietuvių kolonijos. Montreale ir kitas lietuvių kolonijas, ne tiek liečia tarptautiniai vajai, tad jos daugiau turi pasidarbuoti šiuo klausimu, bet kad sakyti jog vienai ar kitai kolonijai organizatorius neduos naudos yra visai be pagrindo. Nesvarbu kur jis darbuosis, bet darbuosis visos Kanados lietuvių naudai. Todel visoms kolonijoms jis ir yra reikalingas.

Kanados Veikiantis Komitetas numatė, kad organizatorium galės būti draugas K. Kilikevičius, kuris turi daug prityrimų iš Montrealo lietuvių organizavimo. Todel ir rekomenduojam visoms kuopoms, tikėdamiesi, kad be referendumo bus galima apsieiti, tačiau visos kuopos pareiškite savo nuomones ar sutiksite tuo patvarkymu, o ne, tai prisieis ieškoti kitą. Žinoma, jei nepasireikš priešingų, tuojau statysime jį toms pareigoms eiti.

Tačiau pirmas žingsnis visos kuopos stengkitės kuogreičiausia baigti organizacinio fondo sukėlimą, bet be jokių trūkumų, nes kitaip negalima bus vystyti taip svarbų mūsų užsibrėžtą darbą.

M. Guoba
K.V.K. Sekretorius

Rochester, New York

L. D. S. 11 kuopa rengia metinį pikniką, sekmadienį, 27 d. birželio, Glen Edyth W. Webster, N. Y. (Antano Arlausko vietoje). Pradžia 12 val. dieną. Bus muzika šokiams. Tai pirmas šią vasarą Rochesterio lietuvių piknikas ir surengtas labai gražioj vietoj—tarpe girių, žalių pievų ir prie gražaus ežero, kur labai paranki vieta pasimaudyti bei laiveliu pasivažinėti.

Patartina L. D. S. nariams ir pašaliniams draugams važiuojant apsistoti prie Gedemino svetainės ir pasiimti, jei būna vietos, su savimi pasažyrių.

Rengkimės prie pikniko visi ir plačiai agituokime už skaitlingą suvažiavimą.

M. D.

Metinės Kanados Lietuvių Kongreso Sukaktuvės

Kanados Lietuvių Komitetas Lietuvos Liaudžiai Ginti nutarė šaukti metines sukaktuves 1 d. rugpiūčio, kaipo paminėjimą Kanados Lietuvių Kongreso, kuris buvo sušauktas praeitais metais Montreale.

Manoma pakviesti svečią iš Amerikos Valstijų nuo Amerikos Lietuvių Kongreso Vykdomojo Komiteto. Taipgi vietinių Montrealo lietuvių organizacijų atstovus, arba ir iš artimesnių kolonijų, jei tas būtų galima.

Komitetas tikisi, kad visos Montrealo lietuvių organizacijos tą dieną priims domėn, neruoš jokių atskirų parengimų, o ruošis dalyvauti paminėjime. Nutarta visas organizacijas užkviesti laiškais.

L. B. Reporteris

CHICAGOS DARBININKŲ GYVENIMO SĄLYGOS

Didžiuliam Chicagos mieste iš tūkstančių fabrikų kaminų kasdien verčiasi kamuoliais dūmai ir daro lyg miglotą, nors ir giedrios dienos padangę ir tą dūmais ir automobilių gazais užterštą orą kvepuoja apie pusketvirto milijono Chicagos gyventojų.

Chicagos turtuoliai, norėdami geresniu oru kvepuoti ir ramiai gyventi toliau nuo fabrikų pakraštyj miesto, matomai kadaise buvusiam miške, išsistatę rūmus žaliuose medžių gojuose gyvena. Daugiau pasiturinti darbininkai, kuriem finansinė išgalė leidžia, išsikraustė į naujesnius Chicagos distriktus. Bet biednesnioji darbininkų dalis gyvena vidurmiestyj seno stiliaus namuose, netoli didžiausių pasaulyj gyvulių skerdyklų, vadinamų "stok jardais." Ir, žinoma, žmonės, ten gyvendami, turi kvepuoti ne tik gazais ir dūmais pritvinkusį orą, bet uostyti prastos rūšies "parfumus," kuriuos pagamina gyvulių skerdyklos.

Uždarbis

Chicagos darbininkų uždarbis labai nevienodas. Žinanti kokį amatą, kvalifikuoti darbininkai, į valandą uždirba maždaug nuo 70 centų iki vieno dolerio ir daugiau. Bet kiek teko girdėti, yra net tokių darbaviečių, kur moka paprastiems darbininkams po 35 c. į valandą ir, žinoma, su tokia alga Chicagoj, kur maistas yra gana brangus, sunku pragyventi. Kad pagerinti savo būvį, darbininkai smarkiai organizuojasi į unijas po C.I.O. vadovybe.

Pragyvenimas

Iš 4 ar 5 kambarių fletui renda prastesniam distrikte, be centralinio apšildymo, reikia mokėti nuo 16 iki 25 dolerių į mėnesį ir patsai pasistatęs špižinį pečių žiemą turi apsišildyti. Geresniuose distriktuose tokie fletai su centraliniu apšildymu kainuoja apie $35 ir daugiau į mėnesį.

Maistas Chicagoj daug brangesnis, kaip Toronte. "Pork čapo" svaras Toronte kainuoja apie 25 c., o Chicagoj nuo 38 iki 40 centų už svarą, "raund steikas" kainuoja nuo 35 iki 40 c. už svarą, "pork speribs" 24 c. svaras, sviestas apie 40 c. svaras; pienas, kiaušiniai, duona ir daržovės veik tiek pat kainuoja, kaip Toronte.

(Pabaiga 6 puslapyj)

Kanados ir Amerikos Lietuviai

Dr. N. Bethune Montreale

MONTREAL.—Birželio 17 d. Montrealan grįžo iš Ispanijos montrealietis Dr. N. Bethune. Ispanijos Liaudies Gelbėjimo Komiteas su desėtkais inteligentijos ir keliolika šimtų darbininkų sutiko Dr. N. Bethune S.N.R. stotyje. Sutiktuvės buvo entuziastiškos. Iš stoties keli desėtkai automobilių pasipuošiu sių Dr. N. Bethune sveikinančiais ir Ispanijos liaudį gelbėti šaukiančiais obalsiais važinėjo po miestą. Apie valandą pavažinėjus apsistojo Vindsor viešbuty, kur iš Ispanijos grįžusiam herojui buvo suruoštas sutiktuvių pokylis.

Apie sutiktuves, pokylį ir pasikalbėjimą su Dr. N. Bethune Montrealo didlapių reporteriai gana teisingai aprašė suteikdami daug garbės daktarui už jo herojišką žygį gelbėjimui Ispanijos žmonių beteikiant jiems medikalę pagelbą. Tokį aprašymai daug prisidėjo prie išgarsinimo šaukimo Ispanijos liaudies gelbėjimo reikalu masinio mitingo.

Masinis Mitingas Mont Royal Arenoje

Birželio 18 d. nežiūrint lietingo oro Mont Royal Arena prisipildė su apie dešimčia tūkstančių žmonių. Susirinkusieji nekantriai laukė pasirodančio Dr. N. Bethune. Pagaliau pasigirsta trimitas ir prie įėjimo arenon vietos pasigirsta šauksmai ir rankų plojimas. Audringai sukyla visa dešimts tūkstantinė publika, ploja, šaukia. Čia ir visų laukiamas herojus pasirodė ant estrados. Jis saliutuoja pakėlės kumštį. Susirinkusieji atsako tuom pat. Triukšmingas plojimas ir šauksmai tęsiasi keliolika minučių. Tuo tarpu užsipildo estrada su keliais desėtkais Montrealo intiligentijos ir didesniųjų organizacijų atstovų. Aprimus išeina į priešakį estrados žymus demokratijos gynėjas adv. Calter, tai pirmininkas šiam milžiniškam mitingui. Jis pažymi svarbą kovos už demokratiją ir tinkamai pasveikina Dr. N. Bethune ir pakvietė pagerbti kovojančius ir žuvusius Isponijos respublikos gynėjus. Publika vieningai sustojo. Laikotarpyj dviejų minučių tyla, tik garsaus muzikališko trimito garsas kelia prisiminimo mintis apie mūsų brolius kovojančius ir žustančius Ispanijos žmonių teises ir respubliką ginančius.

Vėliau seka kalbos Ispanijos gynėjų, organizacijų atstovų, žymių intelektualų ir kunigų, kurie vieningai reiškė protestą prieš Vokietijos ir Italijos fašistinius kruvinus žygius prieš Ispanijos respubliką ir bendrai demikratiją.

Norman Lee, Medikalės Pagelbos ir Ispanijos demokratijos gynimo komiteto sekretorius padarė atsišaukimą į susirinkusius gelbėti Ispanijos našlaičius ir teikti medikalės pagelbos demokratijos gynimui. Susirinkusieji davė teigiamą atsakymą. Žydų organizacijos įteikė auką $300.00; vienas asmuo $100 (jis pavardės nedavė). Daug aukojo po $10.00, $5.00 ir $1.00. Kiek man teko dalyvauti šaukiamuose mitinguose, tai Montrealo Progresyvinis judėjimas dar nėra turėjęs tokio pasekmingo mitingo.

Šios korespondencijos rasytojui neleido galimybės dalyvauti visą laiką mitinge, bet galima drąsiai daryti išvadą, kad šitas mitingas, tai atidarė naują progresyvio judėjimo lapą Montrealo liaudiškam judėjimui. Tai demonstracija už suvienytą veikimą gelbėjimui demokratijos.

L. B. Koresp.

Asmeniniai Lydima

NEW YORK-KLAIPĖDA
per GOTHENBURGĄ, ŠVEDIJĄ
RENGIA
ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

Kooperuojant
Lietuvių Laivokorčių Agentų Sąjungai Amerikoje, Inc.

Iš Gothenburgo keleiviai bus skubiai pervežami elektriniu traukiniu į Kalmarą, iš Kalmaro modernišku laivu MARIEHOLM į Klaipėdą. Iš Gothenburgo iki Klaipėdos važiavimo apie 24 valandos.

Laivokorčių kainos:
Trečią klase $97.50
Turistų klase $134.50

Valdžios mokesčiai atskirai

Sutaupysite pinigą pirkdamas laivokortę ten ir atgal

Ekskursija vadovaus
Vladas P. Mučinskas
Švedų Amerikos Linijos
Lietuvių skyriaus vedėjas

Ekskursijos brošiūrėlių ir laivokorčių kreipkitės į savo vietinį laivokorčių agentą, arba į Švedų Amerikos Liniją.

Kiti išplaukimai iš New Yorko
DROTTNINGHOLM Liepos 10,
GRIPSHOLM ------ Liepos 24,
KUNGSHOLM ---- Rugpiūčio 19,
DROTTNINGHOLM Rugpiūčio 26

Swedish American Line
1410 Stanley St., Montreal, Quebec, Canada

ALDLD 137 Kuopa Pasidarbavo Ispanijos Sąvaitėj

MONTREAL.—Birželio mėn. 10 d. ALDLD 137 kuopa šaukė masinį mitingą Ispanijos klausimu, tkislu sukelti paramos Ispanijos liaudies gynimo reikalams.

Kuopos vardu susirinkimą atidarė drg. E. Vilkis apibudindamas susirinkimo svarbą, kad ši sąvaitė—yra Ispanijos rėmimo sąvaitė, del to ir kuopa ėmėsi žygio sušaukti šį mitingą, kad ALDLD stovinti visur ir visada už darbo klasės reikalus, šiandien labiausia kreipia domės į Ispanijos liaudies kovojančius prieš fašizmą reikalus.

Vėliau pakvietė kalbėti drg. Kilikevičių, kuris ryškiai nušvietė Ispanijoje vykstančias kovas, kaip Ispanijos liaudis didvyriškai laikosi su pagelba viso pasaulinio darbininkų prieš užpuoliką Franko ir Vokietijos ir Italijos fašistinę armiją. Jis pažymėjo, kad ten liaudies pusėje yra ir kanadiečių, kurie pasiryžusiai kovoja už Ispanijos liaudies teises, už demokratiją, kad ji nežūtų Ispanijoj ir visam pasaulyj. Už tai jau yra žuvę keli draugai kanadiečiai ir jų pagerbimui pakvietė visus susirinkusius atsistoti vienai minutei. Baigdamas kvietė visus laisvę mylinčius žmones prisidėti kas kuo gali moraliai ir materialiai parėmimui Ispanijos liaudies kovų ir ten nukentėjusių šeimų.

Baigus kalbą, pirmininkas prašė statyti klausimus, kas turi. Pirmas drg. Rudinskas išėjo su klausimu, kad reikia remti kiek gali ir patiesė ant stalo dolerinę. Po jo sekanti draugai ir draugės aukojo: Taruška $3.00; Urbanavičius $2.00; po $1.00 aukojo: Rudinskas, Vilkis, Barzdenis, Žekonis, Juškevičaitė, Sinkevičienė, Rutelionis, Valinčius, Lesevičius, Šalčiūnas, Nakas, Petrauskas, Pečiulaitis, Skirka, J. Mačionis, Šlapelis; po 50 c. aukavo: J. Braknis, Brukas, Kisielienė, Žasienė, Kilikevičius, Jankauskas, Gurklys, Kavoliūnas, Kukenis, J. Spaičys, Gudas; po 25 c. aukavo Antanavičius ir Šuplevičius. Viso suaukavo $27.00.

Po to drg. Lesevičius įnešė sumanymą, kad dar eiti per namus su blankomis. Pasižadėjo septyni draugai-ės.

E. X

Torontiečiai Gausiai Atsilankė į Komunistų Pikniką

TORONTO, — Šiais metais iš pat pavasario Toronto lietuvių visos progresyviškos organizacijos burtų keliu pasiskirstė kuriai kada išpuola ruošti piknikus ir pasižadėjo viena kitai nedaryti jokios konkurencijos. Vaduojantis eile, Kanados Komunistų Partijos Lietuvių Frakcijai piknikui ruošti eilė pripuolė praeitą sekmadienį, kas buvo ir padaryta.

Reikia pastebėti, kad pirmą kartą Toronto lietuvių istorijoj komunistai turėjo pikniką. Nors ir pirmiau daug pasidarbavo masinių organizacijų budavojime ir kituose darbininkų judėjimo reikaluose, bet jokių parengimų nerengdavo. Kaip kitados minima frakcija visas pastangas dėdavo, kad tokį ir tokį darbą padaryti pasekmingu, taip ir šį kartą pikniką ruošė del pagelbėjimo ALDLD 162 kuopai sukelti organizacinį fondą. Tas parodė, jog komunistai dirba tik tam, kad sustiprinti masines organizacijas.

Piknikas atsibuvo kaip ir visi piknikai. Žmonių atsilankė gana daug. Niekad pirmiau piknikuose nebuvo iš publikos pageidaujama išgirsti iš piknikų rengėjų pareiškimą, o šį kartą dauguma publikos pageidavo ir teiravosi, ar kas padarys apie pikniko svarbą bent trumpą pareiškimą. Tas keliais žodžiais buvo išpildyta ir susirinkusieji buvo patenkinti.

Žodžių sakant, piknikas parodė, kad Toronto lietuviai yra labai susidomėję komunistiniu judėjimu ir Komunistų Partijos veikimu. Tačiau, tas nė nenuostabu, nes jie per metų eilę gavo progos gerai įsitikinti, kad visų progresyvių organizacijų stiprumas ir tobulumas paeina nuo to, kaip yra stipri komunistų frakcija, už tai jie ja ir susidomėję. Tas parodo, kad atėjo laikotarpis, kuomet reikia dažniau surengti komunistų parengimų, nes masės jais labai įdomaujasi ir labai gražiai atsiliepia.

Taipgi piknike lankėsi ir iš Montrealo atvykę penki draugai ir dvi draugės, su kuriais torontiečiai vedė draugiškus pasikalbėjimus apie Montrealo lietuvių darbininkišką veikimą. Abelnai, daugumoje pikniko dalyvių veiduose matėsi gera nuotaika, nes buvo patenkinti dalyvaudami tos organizacijos parengime, kuri darbininkų klasei yra padariusi labai daug gero.

Buvęs

Mirė Drg. K. Skruibienė

MONTREAL.—Birželio 12 d., Wester Womens General Hospital, po kelių dienų sunkaus sirgimo ir nevykusios operacijos užgeso gyvybė drg. Kazės Skruibienės, 32 metų amžiaus.

Drg. K. Skruibienė kilus iš Lietuvos, Skuodo valsčiaus, Rušupių kaimo. Kanadon atvyko 1927 m. rudenį. Per visą gyvenimą Kanadoje jai prisiėjo daug vargo pergyventi. Del netinkamai organizuotų vedybų Lietuvoje, kur kieno tai verčiama ištekėjo už kelias dešimts metų vyresnio vyro, jos šeimyninis gyvenimas buvo nepastovus. Paskutinius kelis metus jos gyvenimas buvo susitvarkęs. Pati dirbdama siuvyklose pasidarydavo pragyvenimą sau ir savo sūneliui Kazimierui, 11 metų amžiaus, kuris jau trečias metas lankosi mokyklon ir yra pavyzdingas mokinys.

Drg. K. Skruibienės netikėtą mirtį priartino ši netikusi kapitalistinė sistema. Jau keli metai skundėsi, kokia tai vidujine liga. Kreipėsi pas daktarus. Jie patarė eiti ant operacijos, nes reikalinga išpiauti koki tai auganti "akmenys." Ji ilgą laiką atidėliojo pasidavimą operacijai del neturto. Kelis kartus derėjosi su daktarais padaryti operaciją, bet tie nesutiko be "cash." Galutinai nutarė ir pasidavė ligoninėn, kur padarius operaciją mirė.

Velionė Kazė pirmiau nepriguėlėjo prie jokių organizacijų, tik pereitame vajuje įstojo į M. L. S. ir D. P. D-ją. Draugija pagerbdama jauną draugę nupirko gražų gyvų gėlių vainiką ir paaukavo $10.00. Likusiam našlaičiui Kazimierui draugija nutarė atsikreipti į narius pusmetiniame susirinkime del paramos. Taipgi prigulėjo siuvėjų unijoj—A.C.W.U. of A.

Drg. K. Skruibienė paliko nuliūdime našlaitį sūnelį Kazimierą ir brolį J. Masevičių. Apie daugiau giminių neteko patirti. Jos sūneliui Kazimierui ir broliui, taipgi kitiems giminėms bei draugams reiškiu nuoširdžią užuojautą.

Jos draugų ir giminių pastangomis palaidota su religinėmis apeigomis. Paskutiniam patarnavimui kapuosna susirinko gražus būrys draugų, M. L. S. ir D. P. D. narių ir siuvėjų unijistų.

Korespondentas

Iš Straffordville Apylinkės Lietuvių Gyvenimo

STRAFFORDVILLE, ONT.—Čionai ir kiek tolimesnėj apylinkėj yra nemažas skaičius lietuvių. Jie verčiasi tabako auginimu. Tie, kurie jau iš seniau užsiima šiuo amatu, verčiasi neblogiausia. Taipgi ir tie, kurie dirba prie tabako auginimo, gauna didesnį atlyginimą, negu kitokios producijos farmų darbininkai.

Kada visos apylinkės lietuviai suvažiuoja į vieną vietą, tai pasidaro gražus būrelis. Iš jų keletas pasimokino muzikos ir sutvėrė pusėtiną stygų orkestrą, kuris nors retkarčiais suvažiavusius vienon vieton palinksmina.

Vienas iš paskutinių parengimų įvyko pas draugus Gutauskus ir Dumšus. Jame buvo truputis ir nesusipratimų, bet vėliau vienas kitam pasižadėjo niekniekiais neužsiimti. Šiame parengime buvo atsiminta ir apie Ispanijos liaudies gynėjus. Tam tikslui draugas F. B. perėjo su skrybele ir surinko $3.75. Tai gražus reiškinys, kuris parodo, kad tabako augintojai atjaučia Ispanijos liaudį. Tik gaila, kad su aukų parinkimu kiek pavėluota, nes nekurie buvo jau išvykę namo.

Tačiau gaila, kad iš šito kampelio niekas nesistengia parašyti į spaudą. Man pirmą kartą tenka rašyti.

Šioj apylinkėj plačiai žinomas lietuvis, M. Tunyla, nusipirko Delhi miestelyje viešbutį. Taigi kas lankotės viešbučiuose, neužmirškite atsilankyti pas Tunylą. Jis yra progresyvus žmogus, skaito Liaudies Balsą ir kitus progresyviškus laikraščius. Pirmiaus jis dirbo Londone čeverykų dirbtuvėj. Per keletą metų susitaupė šiek tiek pinigų ir pagaliau už unijos organizavimą buvo paleistas iš dirbtuvės. Todel ir stojo į biznį. Veliname Tunylai geriausio pasisekimo.

D. B.

Winnipego Lietuviai Remia Ispanijos Kovotojus

WINNIPEG, MAN.—Winnipego lietuviai laike Kanados Komunistų Partijos vesto sąvaitinės kampanijos del nupirgimo ambulanso kanadiečių Mackenzie-Papineau batalijonui gausiai parėmė Ispanijos kovotojus, kurie kovoja už Ispanijos demokratiškos valdžios apgynimą. Draugijos ir pavieniai asmenys suaukavo sekamai: ALDLD 217 kuopa iš savo iždo paaukavo $3.00; bendras frontas iš savo iždo paaukavo $10.00; Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. D. 7 kuopa paaukavo $2.00; bendro fronto komitetas surengė bankietą, kuriame padarė $11.10 pelno ir visus paskyrė tam tikslui; ALDLD 217 kuopos keletos draugų pastangomis buvo pereita per stubas ir surinkta $9.58 ir draugas K. Ginkus paaukavo $1.00 nuo savęs.

Tad per Ispanijos sąvaitę Winnipego lietuviai tam tikslui sukėlė $36.68 už ką draugams ir draugėms tenka didelis ačiū. Taipgi didelį ačiū draugui Karaliui ir draugei Olgai Karalytei už suteikimą stubos darymui bankieto ir už jūsų gerą pasidarbavimą.

W. B. F. K.

Montreale ir Apylinkėj Gauti Patyrimai

MONTREAL, QUE.—Čionai man atvykus teko dalyvauti keliuos susirinkimuos ir parengimuos.

Iš viso ko, gavau įspūdį, kad visuomeninis veikimas yra neblogas, bet ir veikimui dirva yra gana plati ir dar ne ant visos dirvos dirbama. Veiklūs draugai ir draugės gana energingai darbuojasi, bet yra ir tokių asmenų, kurie stengiasi pakenkti progresyviškam veikimui.

Praeivis

CHICAGOS DARBININKŲ GYVENIMO SĄLYGOS

(Atkelta iš 5 pùslapio)

Restoranuose pigiausias valgis 30 centų. Tokį valgį Toronte gali gauti už 20 centų. Jeigu kiek geriau nori maitinties restoranuose, kad ir darbininkų distrikte, kainuoja apie 50 c. vieną sykį pavalgyti.

Pirmiau Jungtinėse Valstijose buvo drabužiai pigesni, kaip Kanadoje, bet dabartiniu laiku pabrangę, veik viskas tiek pat kainuoja, kaip ir Kanadoj.

V. R.

Paieškojimas

Paieškau ūkininko Ontarijos provincijoj del susipažinimo. Rašykite: J. Anderson, Whitewood, Sask. Svarbą paaiškinsiu per laišką.

LA 4325 Gyv. HA 7855
S. DERGEL
Vyriškų Drabužių Siuvėjas
Norinti turėti gerus drabužius, kreipkitės pas mane
4355 St. Lawrence, Str. Montreal

PRANEŠIMAI

MONTREAL, QUE.

M. L. S. ir D. P. D-ja ruošia didelį

PIKNIKĄ

Wille Laselle, Lachne Rapids, ant rusų piknikų vietos, **sekmadieny, birželio (June) 27 d.**

Visi Montrealo ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti. Arti pikniko vietos maudynės. Piknike įvairūs žaidimai.

Parengimų Komisija

HAMILTON, ONT

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijas antra kuopa rengia linksmą metinį pikniką, kuris įvyks birželio 27 dieną sekmadienyje, visiems gerai žinomoj vietoj, Ainsley Wood parke.

Bus bufetas su minkštais gėrimais ir užkandžiais. Dalyvaus svečių, nesenai atvykusių iš Lietuvos. Taipgi dalyvaus ir iš Delhi apylinkės tabako augintojų. Tad kviečiame Hamiltono ir apylinkės lietuvius-ves nepraleisti geros progos ir atsilankyti į pikniką.

Jeigu tą dieną pasitaikytų lietus, tai piknikas atidedamas ant kito sekmadienio.

Rengėjai

MONTREAL, QUE.

Birželio 25 dieną (penktadienyje), 8 val vakare, rytiečių svetainėje 2114 Frontenac St., Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos 47 kuopos Industrinis Komitetas, i ndustrinių klausimų išaiškinimui, šaukia masinį mitingą.

Atsilankiusieji bus supažindinti su vykstančiomis tarp darbininkų ir išnaudotojų kovomis, su unijų budavojimu ir jų svarba ir su garsiuoju Komitetu Industriniam Organizavimui, kurį trumpai vadiname C.I.O.

Tai klausimai, kurie svarbūs kiekvienam darbininkui, nežiūrint kur jis dirbtų. Todel visi pasistengkite kuoskaitlingiausia atsilankyti į šį svarbų susirinkimą.

ALDLD 47 kp. Komitet.

Tel. PL 9659 Gyv. DO 5947
J. M. ROSENFELDAS
Lietuvis Advokatas
Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.
20 St. James St. E. Kamb. 20
MONTREAL, QUE.
Sulyg susitarimo priimu klijentus ir vakarais gyvenamoj vietoj: 451 Edward Charles.

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per DOMINION TICKET OFFICE
143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA. 6344
Seniausia ir patinkamiausia šipkarčių kontora. Gyvuoja per 18 metų. Šipkartes, pinigų persiuntimas, pilietybės popierių išėmimas, apdrauda ir daugelis kitų patarnavimų.
S. Heifetz, menedžeris

Kompensacija

RAŠO: ADVOKATAS M. W. KELLERMAN

(Tąsa)

Kompensacija Mirties Atsitikimuose

Jei darbininkui papuola nelaimė darbe ir jis tampa užmuštu, kompensacijos valdyba privalo sumokėti 125 dolerius jo laidojimo išlaidų. Jo našlė, jei jis ją palieka, gauna $100.00 ir po $40.00 kas mėnuo pensiją iki tol, kol ji esti našle, ir iki tol, kol kompensacijos valdybos nuomone užmuštasis būtų galėjęs aprūpinti ją pragyvenimu.

Pavyzdžiui, daleiskime, kad darbininkas, kada jis mirė nelaimingame atsitikime prie darbo, jis buvo 50 metų amžiaus ir kompensacijos valdybos nuomone galėjo dirbti dar 10 metų. Dabar daleiskime, kad jo našlė yra tik 35 metų ar 40 metų amžiaus. Ji gaus pensiją tiktai per 10 metų (žinoma, jeigu per tą laiką išgyvens našle). Šiam atsitikime kompensacijos valdyba nakys, jog jos vyras galėjo gyventi ir uždirbti jai pragyvenimą tik per dešimtmetį nuo jo mirties, todel jai pensija bus mokama tik per šį laikotarpį.

Jei darbininkas palieka našlę ir vaikus neturinčius 16 metų, tada našlė gauna po $10.00 kas mėnuo del kiekvieno vaiko ir po $40.00 kas mėnuo del jos pačios. Jei našlė miršta ir palieka vaikus, neturinčius 16 metų, arba darbininkas nepaliko našlės, o tiktai vaikus, tada kiekvienas vaikas kas mėnuo gauna po $15.00. Tačiau šie išmokėjimai, ypatingai vaikams, kartais būna daug mažesni, nes jie priklauso nuo to, kiek uždirbo jų tėvas gyvas būdamas; mat bendra išmokėjimo suma vaikams negali būti didesnė už du trečdaliu darbininkų uždirbamos vidutinės algos. Tas reiškia, kad našlaičiai vaikai turi kentėti, kada jų tėvai būna užmušti prie darbo.

Kur darbininkas žudamas nepalieka našlės nei vaikų, bet palieka kitus globojamus, kaip tai motiną, tėvą, seseris, brolius ir kitus, ten nėra nustatytos mokėjimo sumos. Tačiau kompensacijos valdyba gali jiems pripažinti pensiją, pasiremiant per mirtį aplaikytaisiais jų pinigiškais nuostoliais.

Jei darbininkas palieka invalidą vaiką, tada pensija nesulaikoma jam sukakus 16 metų. Kompensacijos valdyba invalidams vaikas moka pensiją tol, kol jos manymu užmuštieji tėvai būtų galėję juos aprūpinti, jeigu jie būtų gyvi.

Kompensacijos Akte yra patvarkyta, kad jeigu našlė taps bendra prostitutė, arba viešai gyvens su kitu vyru giminiškais vyro ir moteries ryšiais, bet be vedybų, sulaikoma jai pensijos mokėjimas.

Arba, kitaip sakant, jei našlė, gaunanti pensiją, antru kart išteka, jai pensija sulaikoma, tačiau ji turi teisę gauti vienkartinį apmokėjimą, lygų dviejų metų gaunamai pensijai, kuris išmokamas mėnesio laike po jos vedybų. Bet jos apsivedimas nepaliečia jokius mokėjimus vaikams, jei jų yra.

Pensijos Gavimas, Jei Darbininkas Neužmušamas, O Padaromas Paliegėliu

1) Jei darbininkas laike nelaimės praranda visą darbingumą ir negali grįžti darban, jis turi teises per visą gyvenimą gauti pensiją, kuri lygi jo dviems trečdaliams prieš nelaimę gautai vidutiniškai sąvaitinei algai.

2) Jei iš darbininko būna atimtas visas darbingumas tiktai laikinai, pavyzdžiui, kada del įvykusios darbe nelaimės jis turi lovoj išgulėti laikinai (laikas negali būti trumpesnis už 7 dienas), jis turi teisę gauti sąvaitinę pensiją, kuri lygi dviem trečdaliam jo vidutinškai sąvaitinei nelaimės laikotarpiu gautai algai.

3) Jei darbininkas nelaimėje praranda tik dalį darbiningumo, bet visam gyvenimui, tokiam atsitikime kompensacijos valdyba apsprendžia prarastos jėgos kiekius ir moka pensiją ne už visą prarastą jėgą, o tik už du trečdaliu.

Pavyzdžiui:

Darbininkas dirbo raštininku ir surašinėjo kitų darbininkų išdirbtas valandas, jam įvyko darbe nelaimė ir neteko kojos. Galimai, kad kompensacijos valdyba nutars, kad jis savo darbą gali tęsti ir su viena koja ir neduos jam jokios pensijos, išskyrus sirgimo laikotarpį. Tačiau jei nelaimė įvyks troko vairuotojui ir jis nelaimėje praras koją, jis negalės toliau tęsti troko vairuotojo darbą, tai kompensacijos valdyba nutars, jog jis prarado visišką darbingumą. Jis negalės susirasti darbo, kuriame nereikalinga dviejų kojų. Bet jį paskaitys nustojusiu tik pusės darbingumo. Dabar daleiskime, kad jis troką vairuodamas uždirbdavo kas sąvaitę po $30.00. Jo visas darbingumas jam suteikdavo tiek, tai pusė darbingumo bus tik $15.00. Jo pensija apskaitliuojama sulyg dviejų trečdalių prarasto darbingumo, o prarastas darbingumas šiame atsitikime skaitomas $15.00, tai jis per visą savo gyvenimą gaus kas sąvaitę tik po $10.00.

Paimkime kitą pavyzdį: darbininkas bedirbdamas prarado akį. Galimai, kad kompensacijos valdyba apskaičiuos, jog jis prarado tik 25 nuošimčius uždarbio pajėgumo, ne bent jam įstojant į tą darbą būtinai reikalavo turėti abi aki. Kitaip esant, kompensacijos valdyba sakys, kad apgailėtina žmogui netekti vienos akies, bet nežiūrint to visko, jis gali su viena akia beveik taip pat dirbti, kaip ir su abiemis akimis. Todel prieis išvados, kad darbininkas nustojo tik 25 nuošimčių uždarbiavimo pajėgumo. Jeigu toks darbininkas gavo $20.00 algos per sąvaitę, tai 25 nuošimčiai sudaro tik $5.00. Reiškia jo prarastas uždarbiavimo pajėgumas ous paskaitytas lygiu $5.00. O žinant, kad tik už du trečdaliu prarasto pajėgumo apmoka, tai už netekimą akies darbininkas gaus pensijos tik po tris dolerius trisdešimts tris centus sąvaitėje.

Dar vienas pavyzdis. Daleiskime darbininkas laike nelaimės prarado vienos rankos du mažesnius pirštus. Galimai, kad kompensacijos valdyba apspręs, kad jo uždarbiavimo pajėgumas liko visiškai nepažeistas, arba tapo pažeistų, bet mažiau 10 nuošimčių. Tokiam atsitikime nukentėjęs negaus jokios pensijos. Jis gaus kompensaciją tik už tą laikotarpį, kada del ligos negalėjo eiti į darbą. Kada jis jau galės grįžti darban, sulaikys kompensaciją. Bet šiame atsitikime jis kompensaciją gaus lygią dviem trečdaliam jo sąvaitinio uždarbio.

Pažymėtina ir tąs, kad kada darbininkas yra padarytas visiškai negalinčiu dirbti, jam negalima mokėti mažiau $12.00 į sąvaitę, išskyrus ten, kur darbininko alga prieš nelaimę siekė $12.00 sąvaitėje. Tokiuose atsitikimuose jis neva privalo gauti pilną, pirmiau gautą algą. Kitais žodžiais, darbininkas negali gauti daugiau kompensacijos, negu jis uždirbdavo prieš nelaimę, o gali gauti tik mažiau. Jei jo vidutinis uždarbis sąvaitėje buvo $10.00, jis gali gauti po $10.00 sąvaitėje in kompensacijos. Bet jeigu jis uždirbdavo po $20.00 sąvaitėje, jo kompensacija bus tik du trečdaliai, arba $13.33 sąvaitėje.

Bet žinotina, kad kompensacijos skalė nemaišoma su viršišvardinta pensijos skale.

Kompensacija yra mokama tada, kada darbininkas randasi ligoninėj ar namuose ir negali dirbti. Pensija mokama tada, kada darbininkui reikia atlyginti už prarastą sąnarį, industrinę ligą, arba kitas priežastis del kurių darbininkas visiškai negali sugrįžti į darbą.

Pridedamai prie kompensacijos ar pensijos mokėjimų, darbininkas turi teisę gauti visuotiną medikališką ir dentališką pagalbą, dirbtinus prietaisus, sąnarius ir aparatus. Taipgi turi gauti tuos prietaisus vieniems metams.

Jei gaunantis pensiją darbininkas panori apleisti šią šalį, gali atsiimti pamainomis arba paimti vienkartiniai. Arba jis gali padaryti sutartį, kad vietoj mėnesinių ar sąvaitinių apmokėjimų, būtų išmokėta kiekviename metų ketvirtyje arba pusmetiniai.

Kita, jei gaunantis pensiją darbininkas negali dirbti jokio darbo, bet susiranda mažo biznio progą, gali gauti pensiją didesnėmis dalimis, su kuo gali įsigyti biznį arba tapti biznio dalininku. Tačiau kompensacijos valdyba su tuo turi sutikti ir numatyti, kad tam bizniui yra ateitis ir prie pensijos galės pasidaryti pragyvenimą. Tad galutinas žodis priklauso kompensacijos valdybai.

Samdytojas neprivalo imti iš darbininko nei jokių kontribucijų už bent kokią medikalę pagalbą ir įvykus nelaimei turi suteikti jam transportaciją ligoninėn, pas daktarą, arba parvežti į namus.

Įvykus nelaimei, darbininkas neatidėliojamai turi raportuoti kompensacijos valdybai ir savo samdytojui. Jeigu jis lauktų ilgiau šešių mėnesių, tai prarastų visas kompensacijai gauti teises.

(Bus daugiau)

78209
Liet. TSR Knygų Rūmų Knygų Saugykla